ateitis 1970-8

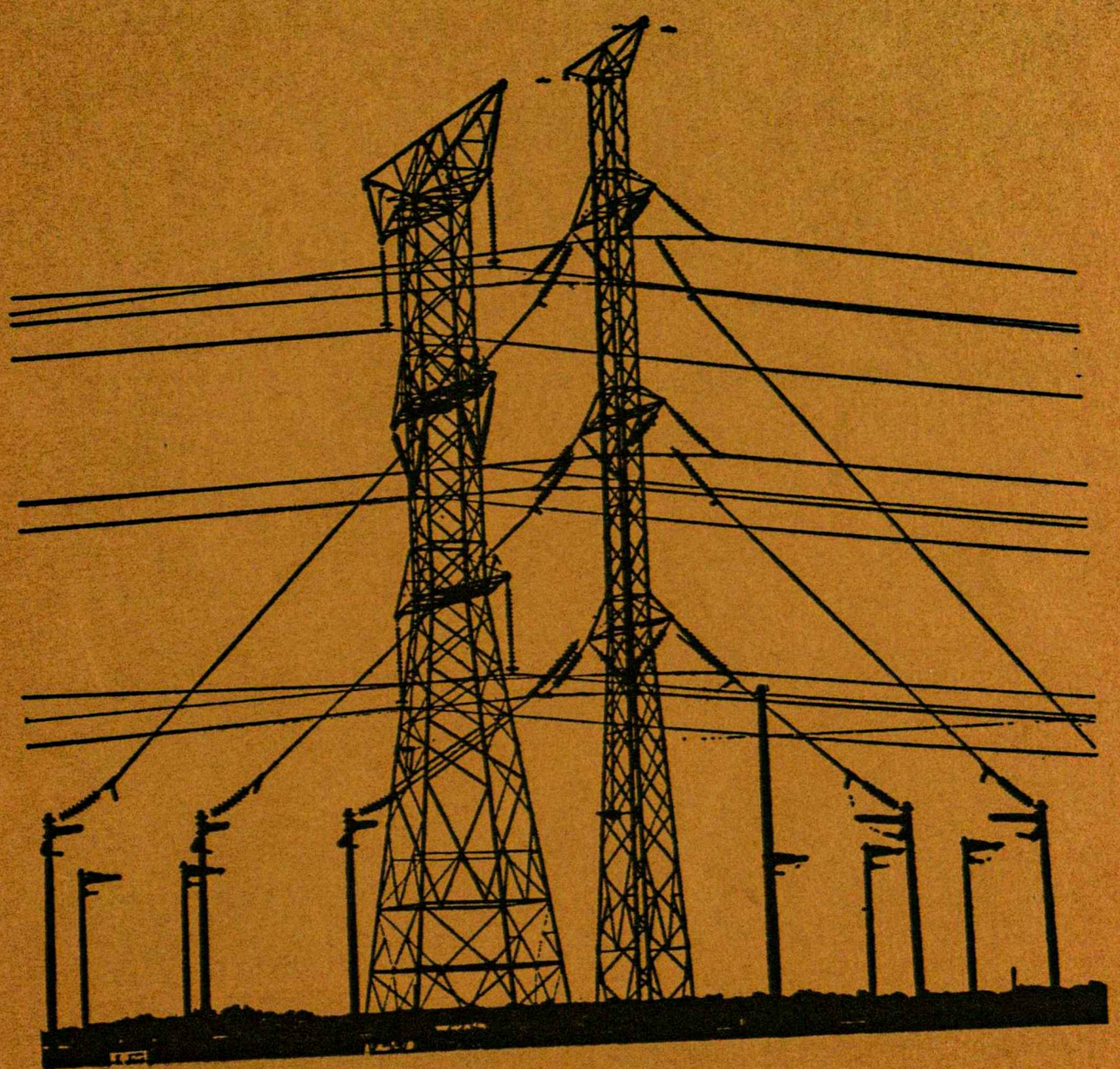

Lietuvių katalikiškojo
jaunimo žurnalas

ATEITIS 8

Spalis October 1970

Jaunimo Kongresas — ne už kalnų 258
Ateitininkas gyvenime — Dr. Antanas Sužiedėlis . . . 261
Pranas Dielininkaitis — Domas Jasaitis 271
Poezija — Eglė Juodvalkytė 268, 274, 276
Užuominos 270
Jaunystė lydi mus! — moksleivių kūryba
Į linksmybes patekus — Aloyzas Pakalniškis . . . 277
Jaunimas šiandien — Dainora Juozapavičiūtė . . . 280
Brendimas (eil.) — Bernadeta Braciūtė 281
Pasaulėžiūra — Linas Surdokas 282
Korespondencijos 283

Viršelis: Brolis Virgilijus Kaulius, S.J.
Iliustracijos: Antanas Mataitis (kolažas) — psl. 269, Rimas Laniauskas (aliejus) — psl. 273.
Nuotraukos: V. Maželis — 257, Algis Norvila — 259, Aldona Zailskaitė — 260, Br. Virgilijus Kaulius, S.J. — 267, 275, J. Dėdinas — 280, 285 (viršuj) Algis Puteris — 283, Kazys Čikotas — 287 (viršuj), 288 (apačioj).

REDAKCIJA: 6641 South Albany Avenue, Chicago, Illinois 60629. Telefonas: 312 737-5096.

REDAKCIJA: Vyriausias redaktorius — Jonas Šoliūnas; nariai: Jūratė Jasaitytė, Algis Norvilas, Aldona Zailskaitė.

REDAKCINĖ KOLEGIJA: R. Abromaitytė, (Montreal, Kanada); A. Barzdukas, (Washington); I. Bublienė, (Cleveland); J. Gaila, (Philadelphia); Rasa Kubiliūtė, (Adelaide, Australija); Daina Kojelytė, (Los Angeles); M. Slavėnienė, (Sidney, Australija); J. Sulcas, (Roma, Italija).

TECHNINĖ REDAKCIJA: Liucijus Alenskas, Liucija Norvilaitė, Danutė Vasiukevičiūtė. **Laužymas:** Marija Smilgaitė. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje.

ADMINISTRACIJA: Juozas Polikaitis — ATEITIS, 7235 S. Sacramento Avenue, Chicago, Illinois 60629. Telefonas 312 434-2243.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata $3.00, garbės prenumerata $10.00, visur kitur laisvame pasaulyje $3.00.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine. Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Business address: 7235 South Sacramento Yearly subscription in the US and Canada $5.00. Single copy, 50 cents. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

ateitis

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

JAUNIMO KONGRESAS — NE UŽ KALNŲ

Turime blogą ydą; dažnai apie dalykus ilgai kalbame, o jų įvykdymui neturime laiko. Apie sekantį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą šnekos vyksta jau seniai. Jeigu ir toliau laikysimės tradicijų, tai darbus pradėsime tada, kada Kongreso pradžia bus ant nosies galo. Tai blogai. Mat Kongresą paskubomis suruošus, programoje atsiranda pilstymas iš tuščio į kiaurą, o grand-finale — "nepaprastas banketas su garbingais svečiais". Ir taip baigiasi dar vienas kultūrinis darbas, kurį dažnai daugelis dalyvių jau antrą dieną užmiršta.

Idant ir vėl nepakartotum klasikinės klaidos, kurią padarėme "apvaikščiodami" pirmąjį Kongresą, dabar jau verta pagalvoti, kokio Kongreso mes norime ir ką jo programoje norėtume matyti. Manding, daugelis sutiks, kad Kongresas turėtų būti prasmingas ir kultūringas. Jeigu norime, kad jis toks būtų tai turime jau dabar galvoti apie programos turinį. Negalime prileisti, jog Kongreso programa ir vėl būtų tuščiavidurė. Kongresas turi būti mūsų jaunimo veiklos apvainikavimas. Vadinasi, jau dabar mūsų jaunimas turi paruošti programą, kurios galutinis pasėkmių demonstravimas įvyktų Kongrese.

Jaunimo Kongreso metu vakarinėse programose turėtų būti parodyta ką jaunimas ligšiol atsiekė kultūrinėje lietuvių veikloje. Čia turėtų būti įvairių konkursų baigminės varžybos. Kodėl negalima pravesti jaunųjų muzikų konkursą? Kur geriau galėtų būti parodyti mūsų jaunieji pianistai, dainininkai, aktoriai?

Būtina, kad jaunimo kasdieninėse programose galėtų pasireikšti kalbėtojai, politikos ir visuomeninių mokslų atstovai.

Negalima prileisti, kad ir vėl lietuviškas viso pasaulio jaunimas apie programos turinį sužinotų tik į Kongresą atvykęs. Būtina visą programą paruošti taip anksti,

kad atstovai žinotų apie ką ir kada bus kalbama, kas ir kada siūloma bei svarstoma.

Jeigu Kongresas bus mūsų jaunimo veiklos grandfinale, o ne "jaunimo atsitiktina susirinkimo vieta", Kongreso ruošėjų darbas bus įprasmintas. Tada nereikės nei jokių banketų, nei karalaičių rinkimo. Programa bus užpildyta jaunųjų kultūrnešių darbų demonstracija. Tada galėsime girti, jog Kongresas buvo prasmingas ir naudingas.

Nėra abejonės, kad Kongreso paruošiamuose darbuose dalyvaus ir ateitininkai. Jeigu taip, tai mes savo organizacijos atstovams turime teisę patiekti tam tikrus reikalavimus. O tie reikalavimai yra paprastučiai. Kadangi ateitininkai nėra vien tik socialinis klūbas, o pretendentai ir į inteligentų sąjūdį, tai mūsų atstovai turi reikalauti, kad Kongresas nebūtų vien tik socialinis jomarkas, bet ir mūsų jaunimo kultūrinio darbo demonstracija. Ateitininkijos atstovai turi reikalauti, kad Jaunimo Kongresas virstų našiu įnašu į mūsų kultūrinę veiklą. Vien tik pademonstruodamas, kad Kongresan "suplaukė milžiniškos jaunimo minios" jaunimas savo pareigos kultūrinei veiklai neatliks. Jis savo Kongresą turi įprasminti. O to įprasminimo uždaviniai priklauso ir mūsų organizacijos atstovams. Tad iš jų ir laukiame prasmingų planų sekančiam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui.

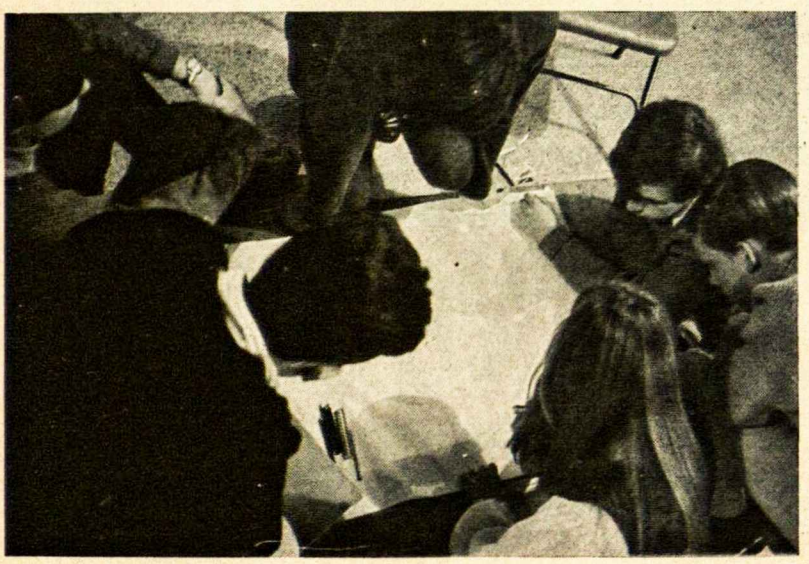

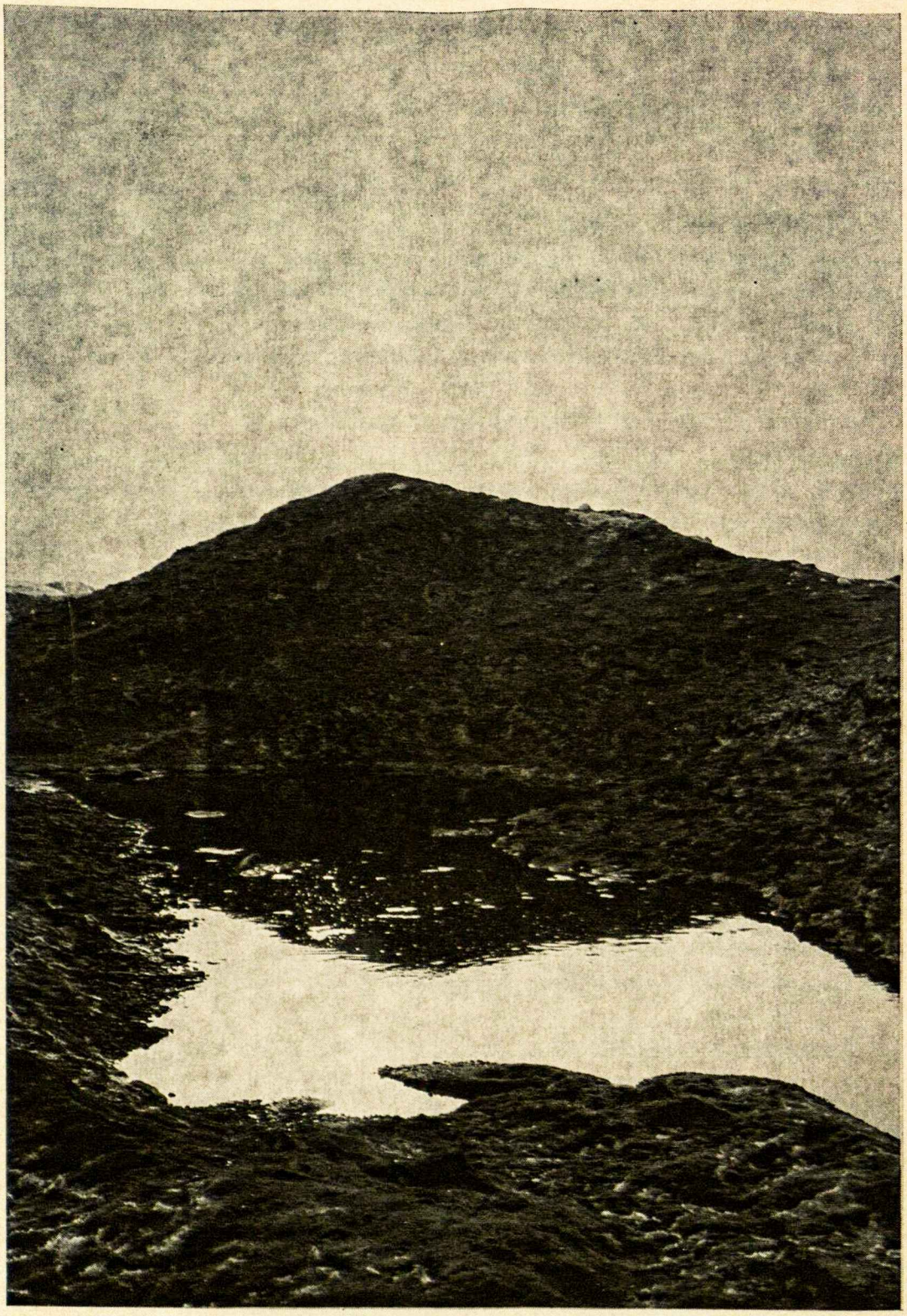

"... Mūsų susižavėjimas principingumu krenta į bergždžią dirvą aplinkoje, kuri jau taip sustruktūrinta,... kad niekas mūsų kilnių šūkių ... nelinkę klausytis..."

ATEITININKAS GYVENIME

Dr. Antanas Sužiedėlis

NESENIAI UŽTIKAU laikraštyje aprašymą vienos studijos, aprašytos kaip tam tikros sensacijos. Detališkai apie tą studiją negaliu kalbėti, nes jos pačios neskaičiau, bet žinau jos autorių ir kitus jo darbus. Bendra išvada tokia — žmonės, kurie skaito save religingais, kurie praktikuoja išorines religijos formas, tiki į religines ir dorovės tiesas — savo elgsena moraliniu požiūriu nėra nei kiek tobulesni, negu netikintys. Skirtumas tas, kad tikintieji veikiau pasmerkia kitų nedorą elgseną, bet patys nėra nei daugiau pakantūs kitiems, nei mažesni sukčiai, nei mažesni melagiai, nei daugiau dosnūs, ir t. t. Kaip sakau, nesu pasirengęs tos studijos nei pristatyti, nei ją užgirti ar ją kritikuoti. Visai galimas dalykas, kad autoriaus darbe yra tam tikras tendencingumas — kas pažįsta dr. Rokeach studijas apie dogmatizmą, žino, kad jo duomenis ir išvadą tenka gan smulkiai pasijoti. Bet taip pat žinoma, kad jis nerašo iš rankovės, o iš faktų, ir taigi turi empirinių, patikrintų objektyvų, su kuriais reikia skaitytis.

Taigi nepriimant būtinai išvados, tenka visdėlto patį klausimą ir pastatyti ir padiskutuoti. Ar iš tiesų išorinis principingumas, pripažinimas, išpažinimas religinių, dorovinių dėsnių, tiesų daro ar nedaro įtakos žmogaus kasdienos elgsenai? Tema yra "ateitininkas gyvenime," ir aš todėl norėčiau tą klausimą konkrečiai sau patiems ir pastatyti.

Be abejonės esame, išoriškai, didžiai principingi žmonės. Iš tiesų tuo save identifikuojame: turime savo pasaulėžiūrą, turime ideologiją, turime aiškiai nusakytus tikslus, turime šūkį, turime principus penkis. Vargiai kas ginčytų, kad mūsų principai yra nešvarūs — jei žmogaus vertė būtų sveriama pagal tai, ką jis išpažįsta, kiekvienas gautume aukštus pažymius. Esame užsibrėžę idealus, kurie ir gražūs ir kilnūs ir patrauklūs kiekvienam, išskyrus tik labiausiai užkietėjusį ciniką. Kristaus mokslą nešti, Kristaus šviesą skleisti, krikščionišką meilę liudyti; tautos labu rūpintis, vergijai priešintis, žmonių laisvei darbuotis; puoselėti mokslą, meną, minties aštrumą, plačiai išsilavinti ir savo pasirinktoje srityje vaisingai pasidarbuoti; aktyviai reikštis visuomenės gerovei, tobulinti tarpusavio santykius, kelti socialinį gerbuvį; sukurti ir išlaikyti darnų pavyzdingą šeimos židinį — štai katalikiškumas, tautiškumas, inteligentiškumas, visuomeniškumas, šeimiškumas. Kas tikrai vertingo bėra žmogaus gyvenime, kas šiuose principuose neišsakyta ir nepriimtina?

Klausimas ne tas, ar mūsų principai bėra tikslūs. Klausimas ne tas, ar mūsų

Paskaita skaityta Prieškongresinėje stovykloje Dainavoje, 1970 m. rugsėjo 2 d.

tikslai taiklūs — žinoma, kad taiklūs ir žinoma, kad tikslūs. Gyvename laike, kada materializmas klesti, hedonizmas keliamas kaip žmogaus egzistencijos viršūnė; gyvename laiku, kada tautų teisių gynimas veikiai apšaukiamas šovinizmu, kai mūsų tauta išeivijoje blėsta, o tėvynėje vargsta be prošvaistės laisvę atgauti; laiku, kada aplink eibės beminčių šūkių, kada populiaru betką daryti prieš apgalvojant, pažįstant, suprantant; kai visuomenėje griūna tvarka, grąso anarchija, kai vietoj sutarimo, demokratijos jau peršama priešinimasis jėga, sprendimas smurtu; kai šeimos vienetui grąso ne vien divorsas, bet taip pat mintis kolektyvinės šeimos, kurioje išsilaisvinimo vardan niekas niekam nepriklausytų. Taigi tebėra labai tikslu ir labai taiklu kad pasisakome už Kristų, už tautą, už darbią visuomenę, už vadovavimąsi intelektu, už šeimos vienetą, kaip pagrindinę bendruomenės ląstelę.

Klausimas taigi ne tas, ar taiklu, ką išpažįstame, o tai, ar mūsų išpažinimas reiškiasi taikliu veiksmu, ar paliečia mūsų gyvenimą kokia nors prasme taip, kad jis būtų kitoks, negu principų neišskaičiavus ir jais neapsišarvavus. Ar yra galimybė, kad visas tas mūsų principingumas tėra platforma, nuo kurios mums patogu pasaulio negeroves įžiūrėt, pagal kurį paranku gerus dalykus pagirti ir blogus papeikti, pagal kurią lengviau kaimyne pastebėti trūkumus, bet kuri mūsų pačių elgsenai nieko pozityvaus neduoda.

Kada atieitininkai kūrėsi, buvo kitoks pasaulis. Buvo laikai, kada kai kuriuos dalykus išpažinti ir pasakyti reikėjo drąsos, ir kada pats išpažinimas, pasisakymas buvo angažavimosi veiksmas. Nesigilinant perdaug į to meto psichologiją, tereikia prisiminti, kad ateitininkija gimė spaudos draudimo kontekste, tautiniam atgimimui vykstant, nepriklausomos valstybės pirmuose žingsniuose. Tuo metu pasisakyti, kur stovi, ką tiki, ką išpažįsti, buvo neeilinio piliečio, o vado aktas.

Principo išsakymas, artikuliacija, yra struktūrinis dalykas, o tuo metu kaip tik struktūros reikėjo. Pirmąjam Didžiajam karui gręsiant, vykstant ir jo pasekoje, tautinė sąmonė budo, valstybė kūrėsi, institucijos kūrėsi — visiems prieš akis buvo statybos darbas, ateities formavimas. Po ilgų metų tylėjimo, priespaudos, štai buvo proga savu balsu patvirtinti, kas esi; po chaoso, po belytiškos buities štai buvo proga kurti, statyti, formuoti, duoti gyvenimui struktūrą, ir toje struktūroje kiekvienam, sakytume, užsirezervuoti savo vietą. Tokioje situacijoj principingumas yra funkcionalus, veiksmingas, angažuojantis. Įsivaizduokime, kad štai kas nors mums, čia stovykloje esantiems, pasakytų — "Vyrai ir moterys, iš čia penkis metus niekur neišvažiuosite, esate nuo pasaulio izoliuoti, prasme gyventi." Atseit kalėjimas, būsite pamaitinti, nereiks dėl bulvės peštis, bet penkis metus čia būsite.

> **"Ar ... mūsų principingumas tebėra platforma ... pagal kurią paranku ... kaimyne pastebėti trūkumus, bet kuri ... nieko pozityvaus neduoda?"**

Be abejo pirmoji reakcija būtų panika, daug kalbėjimo, verksmų, būrimosi, bet veikiai tektų ką nors konstruktyvaus planuoti, ką nors daryti, kurti, statyti, tvarkytis, mokytis, dirbti, pramogauti. Atsirastų vadų ir skelbėjų — štai tas yra svarbu, štai elgkimės šitaip ir taip, o ne kitaip. Ir atsirastų priešvadžių, kurie sakytų, — pamiršote ponai štai ką, ne tai ką jūs sakote yra svarbu, o tai ką aš sakau

ir siūlau. Spalio mėnesį kalbėsime rožančių, gegužės mėnesį laikysime gegužines pamaldas ir per gavėnią nešoksime. O kiti sakytų — tauta, nelyskite atgal į urvą, kurkite savo Dainavos kultūrą, kad po penkių metų pasaulis sakytų — čia gyveno kultūringa, kūrybinga, giminė. Ir kurtūsi rožinio būrelis, ir abstinento lyga. Kas nors paskelbtų atsišaukimą apie kultūros nuosmūkį — ir visa tai būtų rimta ir funkcionalu, nes kiekvienas išsakytas principas vestų tuoj pat prie veiksmo. O gal atbulai — kiltų veiksmas, akcija ir tame veiksme, akcijoje, taptų išreikštas vertybių išpažinimas, svarbybių rūšiavimas.

Iš tiesų geras klausimas, ar žmonės bet kada veda gyvenimą pagal principus, ar atvirkščiai, išpažįsta principus tokius ar kitokius, todėl, kad taip ar kitaip gyvena.

> **"Ateina laikas ... kada tenka rūpintis geros valios blogomis pasėkomis."**.....

Bet čia daugiau abstraktus dalykas. Noriu tik pabrėžti vieną mintį — principai, išpažinimas, žodinis užsiangažavimas yra funkcionalus, kur formuojasi gyvenimo struktūra. Šitaip buvo ateitininkų kūrimosi laikais, šitaip buvo tam tikra prasme ir Vokietijoje ateitininkijos atkūrimo laikais, kada reikėjo ieškoti ką veikti, kada reikėjo ieškoti formų savo būklę įprasminti, kada reikėjo ruoštis labai neaiškiai ateičiai — gal tėvynėn sugrįžti, gal lageriuose ilgus metus tūnoti, gal, kaip atsitiko, emigruoti.

Dabar, jau ilgesnį laiką, esame kitokioje situacijoje. Pasaulis yra pasikeitęs, pasikeitusi mūsų pačių jame būklė. Gyvename tokiame laike ir tokioje aplinkoje, tokiose sąlygose, tokiame krašte, kur struktūros yra kaip tik labai apstu. Nesigilinant į tos tezės dokumentaciją, pastebėkime, kad informacijos ekspliozija, žmonijos padaugėjimas, komunikacijos greitumas — tai faktoriai, kurie mus yra privedę, norim nenorim, prie, pavadinčiau, sukarpyto gyvenimo "managed existence." Taisyklių ir įstatymų, kaip turi gyventi, yra daugiau negu bet kada civilizacijos istorijoje, ir jų bus dar daugiau, kai štai randame, kad jau ir žemę, vandenį, orą turime racijonuoti, nes kitaip užsiteršime tobulai. Siūlymų ir įtaigojimų, kaip laiką praleisti, kaip žmoną mylėti, kur reikia nukeliauti ir ką pamatyti taip pat apstu. Šitokioje situacijoje žmogus instinktyviai ieško ne struktūros, o atvirkščiai — iš struktūros išsilaisvinti. Kaip neaiškioje belytinėje egzistencijoje jis siekia gyvenimą formuoti, taip aukštos gyvenimo technikos verguvės nusikratyti. Turime todėl suprasti šio meto jaunimo psichologinį atsinešimą maištauti, priešta-rauti, net iki anarchijos ribos prieš valdžią, nežiūrint ką ji darytų; prieš tvarką, prieš kitas taisykles, prieš įstatymus. Tą gyvenimo technikos vergovę lygiai jaučia vyresnieji, bet jie veikiau linkę ją priimti, kaip reikalingą blogį, nes iš pokario griuvėsių jie patys tą struktūrą statė, ieškodami išeities iš nežinomybės, netikrumo, iš nedatekliaus. Taigi jie žino, už ką ta kaina mokama — nusilenki taisyklių eibei, neši struktūros naštą, bet tuo išsiperki iš vargo ir mizerijos. Jaunimas vargo ir mizerijos nepažįsta, išaugę pertekliaus sąlygose, ir todėl drąsiai šūkauja, kad taisykles ir struktūrą reikia griauti.

Nepaisant šio kartų skirtumo ir grįžtant prie anksčiau pastatyto klausimo — kai struktūros apstu, kai gyvenimo taisyklių begalės, kokia funkcija yra dar virš viso to įsisąmoninti, išpažinti, ir skelbti savo gyvenimo principus? Ar svarbu yra man pačiam sau ir kitiems skelbti, kad esu teisingas žmogus, kad bendram labui atiduodu savo uždarbio duoklę, kai valdžia turi šimtus taisyklių, pagal kurias dalį uždarbio atima, ir taip pat pasiūlo pora šim-

tų būdų, kaip iš perdidelių mokesčių išsisukti. Ar svarbu man jei esu dešimties butų savininku, save laikyti tauriu, artimo meilės kupinu žmogum, kuris didžiadvasiškai pastogę suteikia kokiai nelaimingai vargšų šeimai, jei valdžia pasirinkti neduoda, kas bus tavo nuomininkas?

Mano atsakymas į šį klausimą būtų šitoks — nežiūrint kokie kilnūs mūsų principai, mūsų ateitininkų susižavėjimas principingumu krenta į bergždžią dirvą aplinkoje, kuri jau taip sustruktūrinta, taip gyvenimo technikos taisyklėmis užgožta, kad niekas mūsų kilnių šūkių ir išpažinimų nelinkę klausytis, įskaitant mus pačius.

Yra dar vienas gyvenamojo laiko aspektas, kurį norėčiau iškelti. Esame įpratę sakyti, kad skiriamės nuo kitų, kaip tik tų principų išpažinimu. Kas aš esu? Su pasididžiavimu galiu sakyti — esu ateitininkas. Tai mane atriboja, klasifikuoja, identifikuoja. Šitai yra labai funkcionalu, kad iš tikrųjų kas nors klausia — kas pats esi? Esu ateitininkas.

Bėda betgi ta, kad šiom dienom, bent jaunesniųjų tarpe, retai kas taip beklausia. Čia vėl galima būtų leistis į ilgą tezės dokumentaciją, bet turbūt visiems aišku, kad gyvename amžiuje, kuriame teikiamas didelis primatas lygybei.

Jei anksčiau buvo reikšminga sakyti, kad aš toks, tai dabar į betkokį atsiribojimą vardu, klase, grupei priklausymu žiūrima su nepasitikėjimu ar gal net daugiau nuoboduliu. Klausiama ne "kas esi?" o "koks tavo dalykas?" Ne kaip vadiniesi, ar kokį titulą prilaikai, ar kokį luomą užėmęs, bet koks esi žmogus. Gali skirtis savo individualybe — gyvename individualizmo madoje — gali būti keistas, kitoniškas — tas tvarkoj — bet nedrįsk slėptis už kokios klasinės etiketės, ar būsi kunigas, ar profesorius, ar kariškis, ar dar kitoks, nes jei niekaip kitaip negali savęs išreikšti ar definuoti neprisikergdamas etikečių, esi "phony." Jei daug kuo galime šiandien jaunimą pakaltinti ar jo destruktyvumą, naivumą, anti-intelektuališkumą apgailėti, tai šita ypatybė — vertinti žmogų pagal jį patį, ne pagal jo vardą, luomą ar priklausymus — yra iš tiesų sveikintinas reiškinys.

Sustojau ties tuo aspektu todėl, kad galvodamas apie duotąją temą, turėjau daugiausiai vargo su pirmuoju žodžiu — ateitininkas gyvenime. Klausimas pirmiausia formulavosi štai kaip: ką aš turiu gyvenime daryti kaipo ateitininkas? Kuo daugiau apie tai galvoju juo bergždesnis man liko tas pats klausimas. Nejaugi yra tokių dalykų, kurių aš neturėčiau ar nenorėčiau daryti, jei ateitininku nebūčiau? Tada pradėjau sijoti klausimą — kas gi yra ateitininkas — ir žinoma sustojau prie penkiųjų principų. Bet čia vėl kilo man tos neramios mintys — argi žmogus gyvena pagal tai, kuo jis vadinasi? Ar pagaliau jis gyvena pagal tai, kokius principus prisiima ir kokias tiesas išpažįsta? O galgi atvirkščiai — esu tai, kaip gyvenu, ir mano principai neįtaigoja, neriša, nesaisto, bet atšviečia ir parodo, kaip gyvenu. Ir todėl norėčiau siūlyti apsukti temą aplinkui, ir klausti: ko reikalauja mano šios dienos pasaulis, šios dienos gyvenimas? Pamirškime valandėlei, kad esame ateitininkai, ir palikime savo preokupaciją su principais pašaly. Kai namas dega, ar gaisrininko dėmesys ties tuo namu ar ties faktu, kad jisai gaisrininkas? Peršasi negraži mintis pasakyti, kad mes gal perdaug paraduojame, kaip raudoną sunkvežimį nusišveitę gaisrininkai, tobulinami savo "veiklą", treniruodami savo vaikus; perdaug laiko praleidome, žiūrėdami tvarkaraščių ir taisyklių, perdaug didžiuojamės gaisrininko luomo kilnumu ir jų legendariniais žygdarbiais, ir permažai klausomės aliarmų, ir permažai pumpuojame vandens ten, kur karšta.

Taigi kur yra gaisras? Kur ir kokiu būdu esam reikalingi?

Atsakymo norėčiau ieškoti, pateikda-

> **"Mes, ateitininkai,... kiekvienas ir kolektyviai ... esame atsakingi už savo aplinkos, savo pasaulio mizerišką stovį."**

mas dar vieną tezę, kurios taip pat nemanau yra reikalo detališkai ginti, o tik parodyti. Būtent — gyvename tokiu laiku ir tokiame pasaylyje, kuriam kasdien didėja vieno žmogaus nuo kito priklausymas. Sakytume — tai nieko naujo, visais laikais žmonės turėjo pasikliauti bendradarbiavimu, todėl būrėsi į gentis, tauteles ir tautas. Nauja štai kas — artėjame į amžių, kada kiekvienas žmogus jam priklauso ir yra paveikiamas kiekvieno kito žmogaus. Dar neseniai kažkoks prancūzų kariavimas kažkur Indokinijoj buvo mums tokios reikšmės, kaip pasaka iš tolimo krašto. Pakšto kelionės po Afriką buvo pasaka ir Sabaliausko misijos Indijoj buvo pasaka, kažkas nerealaus, egzotiško. Šiandien tai, kas vyksta Vietname ar Izraelyje, mus pasiekia valandų ar dienų laikotarpyje labai konkrečiais būdais. Dar neseniai Los Angeles smogas buvo visiems kitiems tam tikras kurijozas; dabar kiekvieno didmiesčio problema. Neseniai galėjome kalbėti apie cheminį ir biologinį karą politiniais ir abstrakčiais terminais — gerai kad Amerika nepasiduoda, nes tie niekšai rusai tikrai tokias piktybes ruošia, taigi reikia būti ir mums pasirengusiems. O dabar tie chemikalai teršia mūsų jūrą — ir kur yra didesnis blogis, ar galimybėje pasaulinio komunistinio teroro, ar realybėje gendančio oro ir pūvančio vandens? Gal skamba keistai taip klausimą pastatyti, bet aš noriu teigti tik tiek — viskas, ką darome, ką dirbame neišvengiamai rišasi jau labai glaudžiai su viskuo kitu taip, kad paskirro žmogaus veiksmo vertė, moralumas jau nebegalimi nustatyti vien iš intencijos ar tuo kartiniu veiksmo pasėkų, bet galimi spręsti tik didesniame žmonijos būsenos kontekste. Ar moralu yra apsikarpyti akrą žolelės, kad akiai būtų malonu ir golfo sviediniui patogu riedėti, jei tavo traktorius užteršia orą? Ar moralu yra profesoriui savo klasėje nepaisyti studentų streiko, dėstyti matematiką lyg niekur nieko, jei tuo jis praranda savo galimą įtaką studentus prilaikyti, kad knygų nedegintų. Ar moralu mokslininkui ištobulinti mirties spindulį, jei negalima pramatyti, kas ir kodėl tokiais spinduliais bus marinami? Ar moralu yra boikotuoti iš Lietuvos atvykusio dainininko koncertą vardan laisvės ir teisybės ir protesto prieš tarptautinį smurtą, jei tokio boikoto pasėka yra jauno ir naivaus komunizme išaugusio, bet nuoširdaus lietuvio kartėlis?

Tokiais terminais mes nepratę galvoti. Mes esam pratę rūpintis asmenybės pilnumu, individo taurumu, ir vertiname žmogų pagal jo nuoširdumą, tiesumą, ir intencijas. Nuodėmė ne tai, kas bloga nutinka, man ką padarius, bet nuodėmė mano pikta valia. Jei gera valia, ir nuoširdžiu įsitikinimu žengiu kietai nusibrėžtu keliu, tai esu principo žmogus.

O ateina laikas, žmonijai glaudėjant,

kada tenka susirūpinti geros valios blogomis pasėkomis. Kaip lengva yra, remiantis regimai tauriu, apriori neginčijamai teisingu principu, sakyti — mano pirmas rūpestis yra Lietuva ir lietuvybė, visur negaliu paspėti, o negrų problema tai Amerikos reikalas: prisivežė vergų, išvystė baudžiavą, dabar skina tos kaltės vaisius. Šitaip nurašyta problema lieka kito, ne mano atsakomybė ir reikalas net ir tuomet, kada labai tiesioginiai esu jos paliečiamas, pavyzdžiui, pirkdamas pensijai Floridoje namą, statytą baudžiauninkų išnaudojimu. Ar ir tada dalykas lieka Amerikos problema, ir neturi man jokios asmeniškai moralinės implikacijos? Kaip lengva tuokart, vėl neginčijamos teisybės principu išsiteisinti — bet aš taip pat tapau išnaudojamas Amerikos, aš, išsimokslinęs žmogus, prie fabriko šluotos praleidęs ilgiausius metus. Ir iš tiesų tada vėl kyla anas klausimas, ar mūsų principai, kilnūs, taurūs, aktualūs, taiklūs — už Kristų, tautą, mokslą, meną — tėra tribūna, iš kurios patogu piktintis pasaulio blogybėmis. Mums rodos tobulai aišku, kad jaunuolių nusikaltimai yra išdava progresyvaus, palaido auklėjimo, stoka disciplinos, griežtos pedagogikos. Mums aišku, kad narkotikų vartojimas tėra dar viena apraiška hedonistinės vertybių hierarchijos. Mums aišku, kad divorsai ir abortai yra išdava sekso propagandos. Ir todėl nuosekliai seka išvada, kad tai ne mūsų pasaulis, kad mes jau negalime įsijungti, kad mes iš jo turime išsiskirti, ir nuo tų blogybių ir įtakų atsiriboti, savo tauresnį, kilnesnį pradą išsaugoti. Pasėka šitų gerų intencijų, tačiau yra ta, kad kuo daugiau išsisaugome nuo tų blogųjų įtakų, tuo daugiau prarandame bet kokią savo įtaką savo pačių aplinkai.

O išeinant iš tezės, kad gyvename vis glaudėjančiam tarpusavio priklausymo amžiuje, norėčiau toliau teigti, kad toks atsiribojimas yra lygiai taip pat nuodėmė, kaip ir bloga intencija. Jei pasaulis toks prastas, ar didesnė atsakomybė to, kuris aukštesnių vertybių nesupranta, nepažįsta, ir neišpažįsta, kuris susigundo malonumų ir pertekliaus berūpestingu carpe diem gyvenimu, ar to, kuris didžiuojasi suvokęs Dievo planus ir pasaulio tvarką, o stovi nuošaly? Kai didžiuojamės savo praeitimi, kai skaičiuojame savo nuopelnus, kai švenčiam jubiliejų ir skelbiam kilnius idealus ir šūkius, ir piktinamės pasaulio blogybėmis savo pačių šauniam būry — ar tai tam tikra prasme nėra panašu į fariziejaus šneką: Dėkui, Dieve, kad nesu toks prastas kaip tas muitininkas? Ir kai skirstome problemas į savąsias ir svetimąsias, kai atsiribojame nuo mus kasdieną paliečiančių aplinkos vaizdų tuo pretekstu, kad mums savas jėgas saviems reikalams reikia taupyti — ar neprisimena Kaino žodžiai: Nesu savo brolio sargas.

Toje glaudžioje tarpusavio būsenoje, kurion norim-nenorim yra mus suspaudęs šios dienos pasaulis, kiekvienas esame savo brolio sargas. Atsakingas esu aš, ateitininkas, už Amerikos studentų maištavimą ir riaušes, nes dėl man svarbių ir patogių priežasčių atsisakiau būti moderatorium mažai studentų grupelei, kuri ieškojo tokiai rolei profesoriaus. Atsakingas esu aš, ateitininkas, už taip vadinamų gėlių vaikų naivumą ir jų betikslį ieškojimą erzacinės ekstazės, nes niekad nesu pasikvietęs jokio hipio į namus ir išklausęs kas jam ant širdies. Atsakingas esu aš, ateitininkas, už skriaudas negrams šiam krašte, nes šią vasarą pasisamdžiau turtingą, grakščią ir gabią asistentę — kuo lengviausiai pateisinamais motyvais — o nepaieškojau neturtingo, nepoliruoto ir menkiau kvalifikuoto žmogaus. Atsakingas esu aš, ateitininkas, už tai, kad vienas studentas šiemet išėjo bomauti, nes turėjau jį savo kurse, ir buvo atėjęs pasiklausti, kokią knygą patarčiau paskaityti, kad geriau dalyką suprastų; patariau, parodžiau, bet nepakviečiau atsisėsti ir "vėją pašaudyti" ir todėl nesuvokiau tuomet,

kad buvo atėjęs ne techniško patarimo, o žmogiško kontakto ieškodamas.

Tobulai lengva kiekvienu tuo atveju dailiai išsiteisinti, pasišaukus pagalbą abstrakčią vertybių gradaciją, pasižabojus tarnybon pareigų, principų hierarchiją, juk kiekvienu tuo atveju būčiau turėjęs į šalį atidėti svarbius darbus ir švarius dalykus. Bet iš tiesų kokia tuščia yra ta kilnių ir užgirtinų principų ir pareigų hierarchija akivaizdoje konkrečių gyvenimo žaizdų. Taigi sakyčiau — vaduokimės iš mūsuose susižavėjimo principingumo, vertybių rikiavimo, idealų saikojimo, ir pradėkime su prielaida, kad mes, ateitininkai, asmeniškai kiekvienas ir kolektyviai drauge, esame atsakingi už savo aplinkos, savo pasaulio mizerišką stovį. Mes, ateitininkai, esame atsakingi už Dievo ignoravimą, už žmogaus žmogui žiaurumus, už teršiamą gamtą, už jauno žmogaus desperatišką ieškojimą gyvenimo viršūnių narkozės pasigilinime, už vyresniojo graibaliojimą paguodos alkoholio bonkoje, už prastą žurnalistiką ir banalią poeziją, už erzelius tarp veiksnių, už kiekvieno kito žmogaus nužmoginimą, vargą, tamsumą, ignoraciją. Pradėkime su pripažinimu, kad tai yra mūsų pasaulis, mūsų amžius, ir kad dėl jo trūkumų lygiai kalti mes, kaip ir bet kas kitas, be atsiribojimo ir išsiteisinimo. Klaustų gal kas — bet negi viską apžiosi? Negi išskysime į visas puses, ir pasinersime gyvenimo jūron, ir mažne tuomet nei neliks mūsų, kaipo tokių, ateitininkų. Ar neturime savo uždavinių kuriems pašvęsti reikia visas jėgas?

Manyčiau, kad kaip tik uždavinių ieškojimas, ir jų dedukcija iš principų yra bergdždžia pastanga. Konkretūs uždaviniai konkretiems, individualiems žmonėms kyla ne iš principų, o iš paties gyvenimo. Principai tenusako jo tipišką responsą, atsaką į tuos reikalavimus, kuriuos jam stato gyvenimas.

Jei klausiame, ką mes, kaip ateitininkai turime daryti, tai bėda ta, kad prin-

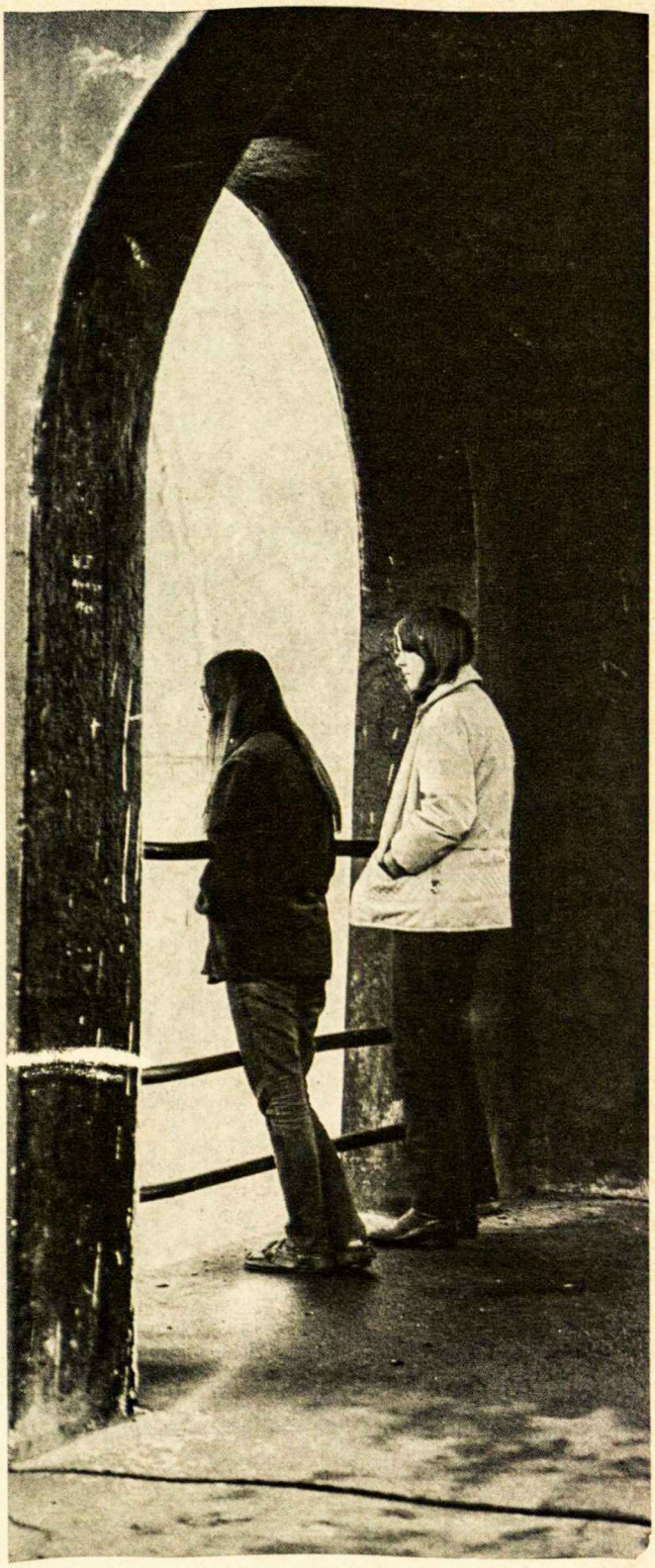

"Artėjame į amžių, kada kiekvienas žmogus jam priklauso ir yra paveikiamas kito žmogaus."

cipais apsistatę, mes dažnai negirdime gyvenimo iššūkių. Dažnai gal jaučiamės turį atsakymus gatavus, pagal Šalkauskį ar Girnių, prieš išklausydami, kas klausiama. Jei esame tvirti savo tikėjime, jei pasitikime savo galvojimu, tai joks klausimas mums nėra svetimas ir joks argumentas, galvojimas iš anksto neatmestinas. Kaip vyresnieji galime tikėtis suprasti šių dienų jaunimą, jei iš anksto, pagal principus, numojame į jį mintis atžagaria ranka — jie blogoje įtakoje? Kaip jaunesnieji galime tikėtis pasimokyti iš vyresniųjų patirties, jei iš anksto juos nurašome į nuostolius kaip surembėjusį elementą — jie gyvena praeityje? Kodėl, vietoj paskaitavę apie ateitininkų tikslus, veiklą, istoriją, auklėjimą, nerengiame paskaitų ir diskusijų apie pasaulio populiacijos problemas, apie abortą, apie gimimų kontrolę, apie Popiežiaus neklaidingumą, apie celibato klausimą kuniguose, apie komunizmo evoliuciją per praeitą dešimtmetį, apie moterų teises ir lygybes, apie karo moralę? Ar dėlto, kad turime jau gatavus atsakymus, nes žinome, kad komunizmas visvien tas pats velnias, kad moterų išlaisvinimas tai laiko mada, kad teisingas karas moralus? Jai taip, jei visa tai pagal principus aišku, kodėl toks kvailas visas likęs pasaulis, imtymiaudamasis su tais visais klausimais, ir kodėl Dievas vienus mus išrinko taip grynai viską suprasti ir žinoti?

Savo pastabas ir norėčiau baigti, siūlydamas šias dvi mintis. Pirma, neapsišarvuokime savo principais taip, kad liktume kurti, bet kokiai minčiai iš šalies, kad liktume nesupratę, kas dedasi, kas vyksta mūsų neramiam pasaulyje. Antra, neatsiribokime savo principais taip, kad tik už tai, kad mūsų pasaulis toks mizernas. Tuokart liksime gyvenime, ir nereikės po šešiasdešimt metų mums jame ieškoti sau vietos. Kitu atveju pats gyvenimas mus padės į archyvą ar į muziejaus lentyną, ir kas dešimt metų jubiliejine proga žmonės pasigrožės: kokia daili ta kiaura puodynė.

---

kai mano lūpos
troškulio ir alkio iškankintos
tartum per sapną
siekia motinos krūties

ir rankos sunkiai tiesiasi
į buvusios vaikystės juoką

tada
tartum juoda skara paslėpusi godžias, liūdnas mintis — einu...
per lietų-skausmą
vilganti bebalsiai klykiančius akmens luitus — einu...
apsvaigusi rožių krauju, kvapiu vynu —
einu raškydama žiedus
glėby suglemžusi nebuvusius pavasarius

Eglė Juodvalkytė

MATAITIS

Nepaprastas užsimojimas. Neseniai nuskambėjo žinia, kad Chicagos Studentų Ateitininkų Korp! Šatrija ryžtasi surengti pirmąjį Lietuvių Poezijos Festivalį užsienyje. Tai nepaprastas užsimojimas ir didelis įsipareigojimas.

Korp! Šatrija nuolatos darbuojasi. Korporacijos nariai savo dažnuose susirinkimuose domisi netik savo kultūrėjimu ir savišvieta. Jie nori taip pat įnešti ką nors ir į lietuvių visuomenės kultūrinę kūrybą. Jos pasiryžimas surengti poezijos festivalį būtų nepaprastas mūsų kultūrinės veiklos laimėjimas. Reikia tikėtis, kad jaunieji šatrijiečiai savo užsimojimą įgyvendins ir kad visa lietuvių visuomenė, o ypač ateitininkija, jiems tame darbe visokeriopai talkininkaus.

Užuominos

Kur Lietuvių Mokslo Draugija? Jau beveik metukai praėjo nuo pirmojo mūsų mokslininkų suvažiavimo. Menu, kad to suvažiavimo metu buvo sudaryta komisija, kuri turėjo paruošti lietuvių mokslo draugijos steigimo planus. Tačiau visur tylu, žmonės jau miega užmiršę rūpesčius, vargus. Nė pašnipšt. Ton komisijon buvo išrinktas ir ateitininkas. Norėtųsi paklausti: ar ir jis prisideda prie ramaus sapno?

Kiekviena prarasta valanda mūsų kultūrinei veiklai neša didelius nuostolius. Jaunimas nutrupa nuo kamieno, vyresnieji užmiega, arba pradeda domėtis savo kiemo žolės nupiovimu. Ateitininkija, kaip lietuviškos mokslinės šeimos narys turi reikalauti, jog įsipareigojimai būtų vykdomi ir visuomenė painformuota, kas yra daroma Lietuvių Mokslo Draugijos įsteigimo reikalu.

PRANAS DIELININKAITIS

Domas Jasaitis

PRANAS DIELININKAITIS mirė Šiauliuose 1942 m. balandžio 6 d. Ta mirtis buvo netikėta, nelaukta, galima sakyti tragiška... Bet mirtis ateina nekviesta... Jisai bolševikiškos baudžiavos metu išbuvo vienuoliką mėnesių Kauno kalėjime. Ir vistik iš jo laisvas išėjo. Kodėl gi likimas, kuris iki tol buvo jam maloningas, staiga pasidarė jam kerštingas?

Mirtis yra kasdieniškas pasireiškimas. Juo labiau tai galima pasakyti apie mirtį karo metu, kuomet žūva milijonai žmonių. Bet Prano Dielininkaičio asmenybė išeina iš eilinių ribų, todėl jos nepaminėti negalima.

A. a. Pranas Dielininkaitis gimė 1902 m. gegužės 5 d. Juškų kaime, Vilkaviškio apskrityje, ūkininkų šeimoje. Pradžios mokslą ir keturias gimnazijos klases išėjo Šakių Naumiestyje. 1924 m. baigė Mokytojų Seminariją Mariampolėje. Vėliau studijavo sociologiją, naujųjų amžių istoriją ir pedagogiką-psichologiją Vytauto Didžiojo universitete, kurį baigė 1928 m. Tais pačiais metais mokslo gilinti išvažiavo į Paryžių ir įstojo į Sorbonos universitetą. 1933 m. išlaikė tenai egzaminus, viešai apgynė disertacija "Valstybė ir auklėjimas" ir gavo daktaro laipsnį.

1933 m. rugsėjo mėn. buvo pakviestas teologijos-filosofijos fakultetan vyresniuoju asistentu dėstyti sociologiją, politinę ekonomiją, valstybės teoriją ir sociologinių bei ekonominių doktrinų istoriją.

Baigęs pradžios mokyklą, privačiai ruošdamasis Mokytojų Seminarijai, pats būdamas 16 metų amžiaus, mokytojavo Skirkiškės bei Višakio-Rūdos pradžios mokykloj.

Baigęs Marijampolės Mokytojų Seminariją ir studijuodamas, mokytojavo "Pavasario" gimnazijoje Kaune ir Tauragės Mokytojų seminarijoje bei komercinėje gimnazijoje.

Besimokydamas gimnazijoje ir universitete buvo ateitininkų organizacijos narys. Nuo 1925 iki 1927 m. buvo Vytauto Didžiojo Universiteto Studentų Ateitininkų Sąjungos pirmininku, nuo 1933 iki 1935 m. tos federacijos centro valdybos pirmininku. 1935 m. atstovavo Lietuvos studentiją tarptautinių studentijos organizacijų CIE ir Pax Romana Kongresuose. Pastarajame išrinktas Pax Romana Sąjungos vicepirmininku.

Dirbdamas kaipo docentas universitete plačiu baru dirbo žurnalistikos ir visuomeninį darbą. Buvo dienraščio "XX Amžius" kolektyvo narys, priklausė Lietuvos ekonomistų sąjungai ir aktyviai rėmė Lietuvos Krikščionių Darbininkų Sąjungą.

1939 m. vasarą buvo narys Lietuvos žurnalistinių delegacijų į Lenkiją ir Vokietiją. Grįžęs iš Vokietijos parašė "XX Amžiuje" eilę straipsnių apie "Socialinę Trečiojo Reicho politiką".

Bolševikams okupavus Lietuvą, 1940 m. liepos 12 d. buvo areštuotas ir patalpintas į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimą. 1941 m. gegužės 20 d., už akių, buvo pasmerktas ypatingo N.K.V.D. posėdžio aštuoniems metams į priverčiamojo darbo lagerį (Sevvostlag už Vladivostoko). 1941 m. birželio 14 d. išvežimui buvo perkeltas į IX fortą, iš kur, besiartinant vo-

kiečių kariuomenei, birželio 24 d. išėjo į laisvę.

Mirdamas 1942 m. paliko žmoną Michaliną ir dukrelę Danutę. Tai toksai garbingojo velionies suglaustas ir trumpas gyvenimo formalių įvykių konspektas.

Bet už tų formalių gyvenimo gairių yra paslėpta didelė, plataus masto asmenybė, kuri buvo giliai savo šaknis įaugus į lietuvių tautą, kuri pasižymėjo visapuse intelektualine erudicija, iš kurios dvelkė taurus žmoniškumas, tiesiantis kelius į tobulesnę socialinę santvarką bei į aukštesnį sielos kultūros lygį.

Prieš mane guli velionies Prano Dielininkaičio asmens byla, kuria jam buvo paruošusi N.K.V.D. siųsdama jį į Šiaurės-Rytų pataisomojo darbo stovyklą. Tos asmens bylos duomenimis nupiešiu velionies paveikslą.

Jis buvo tvirto kūno sudėjimo. Turėjo tiesius, plačius pečius, retus, tamsiai gelsvus plaukus, apvalų veidą, aukštą kaktą, dideles mėlynas akis, tamsiai gelsvus išlenktus antakius, vidutines apvalias ausis... Jis eidavo greitu žingsniu, laisvai mostakuodamas rankomis, kiek palinkęs į priekį ir vienlaik bent kiek atlaužęs galvą. Jisai lengvai išsiskirdavo beveidėje minioje. Tai tokie mirusio velionies fiziniai bruožai. Bet tasai stambaus kūno žmogus veikdavo kitus žmones ne medžiaga, bet vidujinėmis savybėmis. Pakakdavo pažvelgti į jo visuomet giedrą veidą ir pajusti jo bičiulišką minkštą žvilgsnį, kad pažintum jame žmogaus draugą.

Jam buvo būdinga, kad kovoje jis dairėsi ne priešų, kuriuos reikėtų sunaikinti, bet draugų, kuriems reikėtų padėti, ar kuriuos reiktų patraukti. Taip pat mes turime pagrindo tvirtinti, kad velionis priklausė tai retai žmonių ir kovotojų kategorijai, kurie turi tik idėjos, bet ne asmeninius priešus. Ir tai nebuvo dirbtina, atsitiktina. Iš velionies tviskėjo humaniška tolerancijos dvasia, kuri jį išskyrė iš Lietuvos inteligentijos. Ta dvasia į jo veiklą ir elgesį su kitaip manančiais nejučiomis įnešdavo tam tikrą apaštalavimo pradą, kurį kiekvienas galėjo pajusti ir pamilti. Bet ta dvasia išplaukdavo iš jo plačių pažiūrų į visuomenę, jos socialinę ir idėjinę struktūrą ir į kitus žmones. Čion bus vietos prisiminti jo paties keletą žodžių: "Lietuvos visuomenės uždaviniai yra išugdyti savitą tautinę kultūrą, sudaryti žmoniškas gyvenimo sąlygas visiems lietuviams. Štai tikslas, kuris gali ir turi vienyti." Arba, "Jei tautinė vienybė valstybiniame gyvenime turėtų remtis vien objektyvių idėjų tapatybe, tai ji niekad ar beveik niekad jokiame krašte nebūtų pasiekiama, nes mūsų laikais sunku būtų rasti valstybę, kurios piliečiai vienodai galvotų apie Dievą, apie sielos nemirtingumą, apie visatos ir gyvybės kilmę ir t. t.".

Velionis tikrai vykdė šv. Augustino žodžius: "In necessariis — unitas, in dubiis — libertas, in omnibus — caritas". Ta velionies humaniška tolerancija neniveliavo jo asmens pasaulėžiūros, kuri per visą jo gyvenimą buvo katalikiška, pilnoje ir visuotinėje tos sąvokos prasmėje.

Plačiau ir išsamiau jis turėjo progos ir galimybės pasireikšti tik kaip mokslininkas iš universiteto katedros. Čionai jis irgi buvo ne eilinis, nepaprastas. Todėl ties ta jo kūrybinės veiklos sritimi yra reikalo sustoti. Tai velionies darbo sričiai nušviesti pasinaudosiu jo studento-klausytojo Alf. Lapės atsiminimais.

"Iš mokslininko — skelbė docentas Pranas Dielininkaitis savo studentams — o ypač iš sociologo reikalaujama šių trijų pagrindinių dalykų: (1) studijuojamos realybės sudėtingumo pajautimo, (2) skrupulantiško tiesos laikymosi, (3) pilno lojalumo faktams.

"Nepamirškite, studentai, — sakė jis,

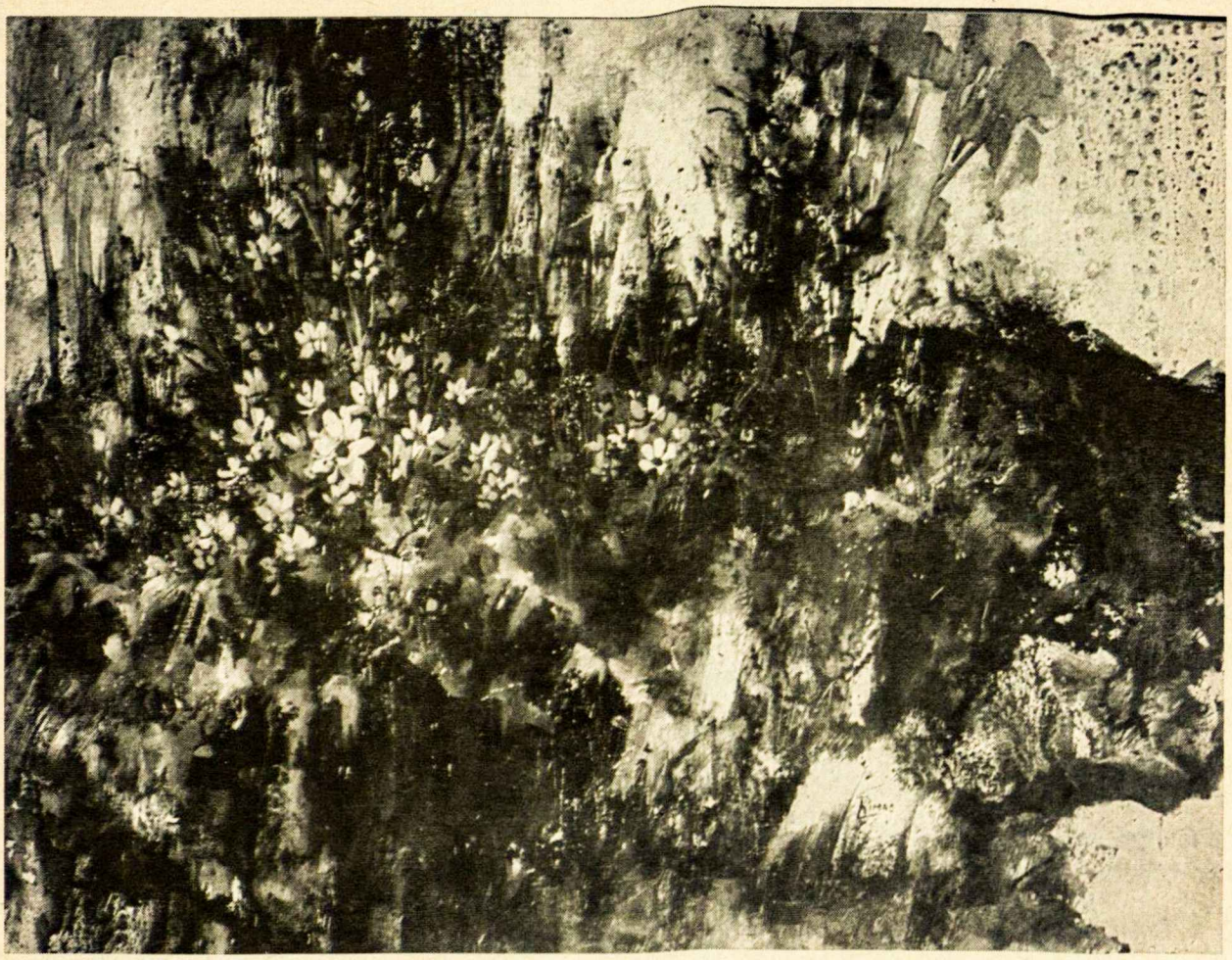

— kad griežtų mokslų išradimai dažniausiai susilaukia sveikinimo; socialiniuose moksluose neretai būna priešingai, nes visuomeninėje tikrovėje laimėjimai paliečia žmones, jų pažiūras ir interesus. Moralinė vertė matematikui kaip matematikui nieko nereiškia. Sociologui visai kas kita. Tvarkingas dorinis gyvenimas yra sąlyga sine qua non. Mes turime būti laisvos dvasios socialinių problemų akivaizdoje. Tiesa, negalime reiklauti, kad kiekvienas sociologas būtų asketas, bet doriniai netvarkingas sociologas jaustųsi nepatogiai daugelyje aktualiausių problemų akivaizdoje. Qui fecit veritatem, benit ad lucem. Išsilaisvinkime nuo šališkumų, prietarų, siaurumų. Su sociologinėmis problemomis susiduria įvarios doktrinos, nusiteikimai, pažiūros. Būkime tolerantingi, apsišarvavę galinga morale ir didele drąsa." Ir jis cituoja garsiųjų žmonių žodžius:

"Tiesumas ir teisingumas, o ne lankstumas, pridera teisingam ir tikram mokslininkui." (Gaston, Paris)

"Pavojingiausi žmonės, kurie dėl kurių nors sumetimų skelbia klaidą politiniais motyvais, prisideda prie klaidos." (Fr. Le Play)

"Mus traktuoja taip, kaip mes norime būti traktuojami, mes nekenčiame tiesos, ir ji nuo mūsų yra slepiama, mes norime būti pataikaujami, ir mums pataikauja. Mes mėgstame būti klaidinami, ir mus klaidina." (Pascal)

Pranas Dielininkaitis, nežiūrint, kad ir daug laiko turėjo skirti socialinių doktrinų istorijai, nepaskendo sustingusioje praeityje. Jis gyveno dabartyje, žvelgdamas

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MARTYNO
BIBLIOTEKA

tolimon ateitin. Jis vadovavosi Hello mintimi "Norint surasti gyvenimą, reikia visados žiūrėti aukštyn". Jam taip pat buvo visiškai suprantami ir sektini jau minėto Ernesto Hello žodžiai:

"Žmogų kviečia ateitis, bet ne praeitis. Tie, kurie praleidžia savo gyvenimą susikuprinę tyrinėdami senovinius faktus ir juos garbindami dėl to, kad jie yra kokių keturių tūkstančių metų senumo, tie yra svajotojai".

Velionis nebuvo svajotojas. Jis buvo sociologas, kuriam realybės pajautimas buvo aiškus, tikras ir pilnas. Jisai praeityje ieškojo veiksmų daigų, iš kurių yra išaugęs visuomeninis gyvenimas, o dabartyje matė būsimųjų laikų viltis ir lūkesčius.

Dabartinėje klaidžiojančioje epochoje jis mokėjo atrasti esmingiausius pradus ir nevilty rasti šviesesnių laikų viltis. Jis didingais vaizdais, išplėstais iš gyvenimo ir didžiųjų sociologų svarbesniųjų knygų aiškino, kad kiekvienas šimtmetis, kiekviena genkartė, daugiau ar mažiau yra paliesta krizių ir sukrėtimų. Jo nuomone, negali būti tokios nevilties, kurioje nebūtų atramos taško. Dabarties įvykiuose jis matė gemančius naujus laikus, kurriuose teisė ir teisingumas, meilė ir tautų bičiulystė bus ne fikcijomis, bet naujo gyvenimo pagrindais, dvasia ir formomis.

Studentas A. Lapė baigia savo prisiminimus apie Pr. Dielininkaitį citata iš jo paskutinės paskaitos, laike kurios jis papasakojo kaip viena indėnų gentis parenka sau vadus. Genties vadais gali būti tik tie jaunuoliai, kurie (1) leidžiasi per rankų raumenis perkalti vinį, (2) apie 10 metrų nuogomis kojomis nueina žarijomis ir (3) pagauna gyvą erelį ir iš gyvo erelio išplėšia plunksnas papuošti savo galvos aprėdalui. Patiekęs tą indėnų paprotį, dr. Dielininkaitis pasakė savo studentams: "Mokėkime iš knygų ir iš gyvo gyvenimo išplėšti tiesą ir ja pasipuošti. Eikime per studijų žarijas ir leiskimės net vinimis prikalami, jei to reikalautų tiesa, jei reikalautų mūsų tėvynė. Jūs pasiruošę geriau tėvynei, išvengsite tų klaidų, kurios kartojasi, mūsų nelaimei, mūsų laisvo gyvenimo metais."

Tos mintys išreikštos paprastais žodžiais. Bet jose glūdi amžinos tiesos žarijos. Jos negęsta. Gyvenimo audros ir žmogaus išgyvenamos nelaimės jas labiau įžiebia, kaip ugniavietę vėjo gūščiai. Jos nesensta. Jos tinka vakardienai, šiandienai ir tolimiems rytojams.

Tai toksai buvo Pranas Dielininkaitis. Savo protiniais gabumais, savo dvasinėmis savybėmis, savo dinamiška valia, savo spinduliuojančiu taurumu, savo burtininkiška tolerancija jisai galėjo žymiai prisidėti daugelio negerovių mūsų krašte pašalinimui ar sušvelninimui.

Prano Dielininkaičio mirtis buvo sunkus Lietuvai nuostolis.

---

gyvenu viena:
kambariai tušti
langai apšarmoję
dienom tyliai skaičiuoju ašaras

naktim klausaus tamsios muzikos
ir laikau apglėbusi savo šešėlį

dienom mirštu
naktim laidoju dienas

Eglė Juodvalkytė

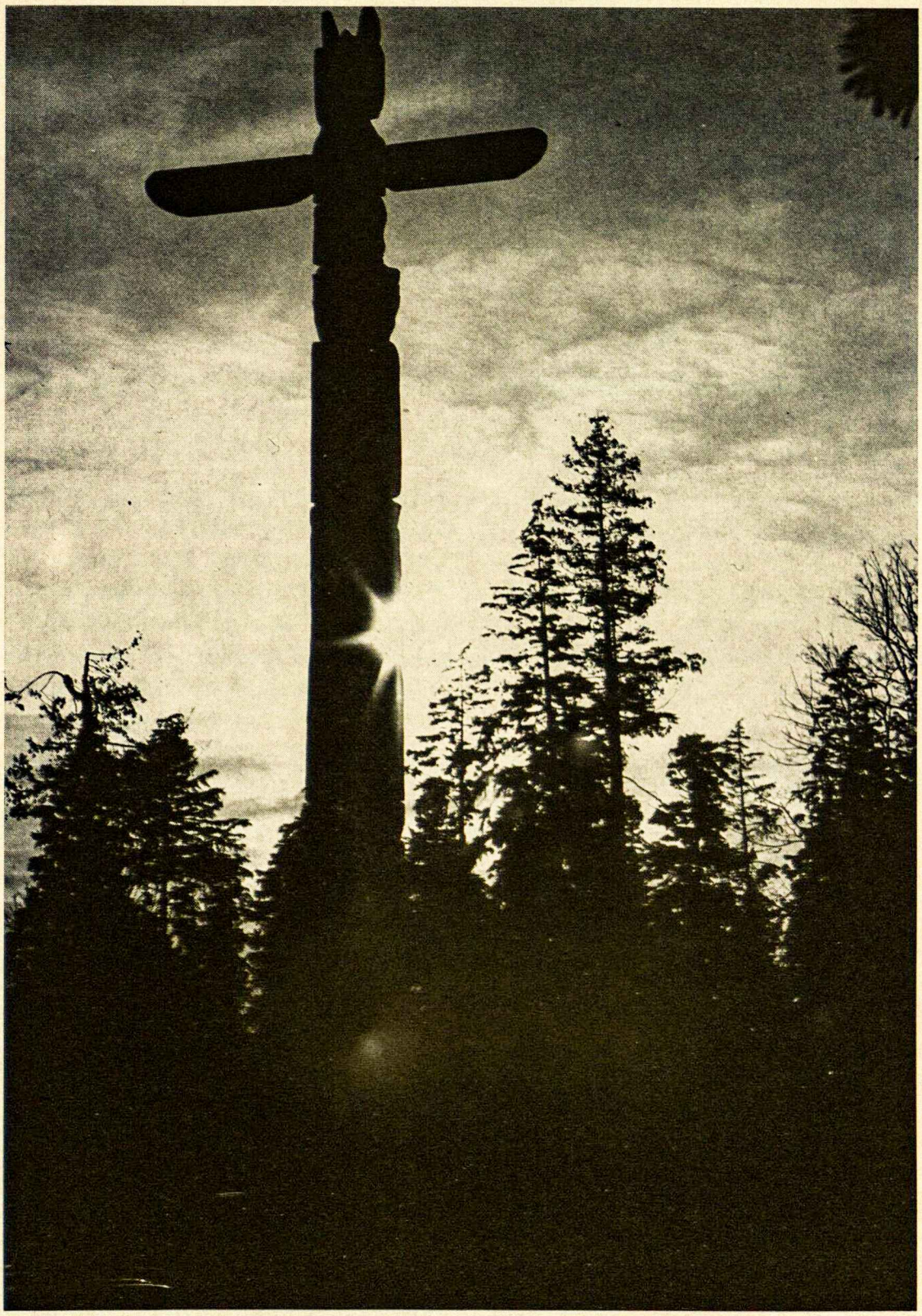

MAČERNIO MINĖJIMĄ MININT

du, be rūpesčių, jauni
ištiesę ranką viens kitam sustoja
ir šauksmas — Vytautai...
nuaidi ir pasikartoja
Vytautai...

Eglė Juodvalkytė

Aš niekada nebūčiau sakius, kad tu vaikas.
Ne.
Abu mes tik vaikai.
Bet aš dažnai kartojau
kad esu tau per sena
nes tavo akys džiaugėsi
o mano buvo blankios
lyg vandens srovės išlygintas akmuo
nes tavo lūpose slypėjo šypsena
o mano skruostus vilgė
slaptos, sūrios ašaros

aš nežinau kodėl
nepalikau tavęs
vakar
aš nežinau ko laukiau
ar tavo pirmos, karčios ašaros?
ar savo drebančių lūpų pirmo baimingo šypsnio?

aš nežinau ko laukiau.

Eglė Juodvalkytė

Jaunystė lydi mus!

Į LINKSMYBES PATEKUS

Aloyzas Pakalniškis

KAI IŠĖJAU Į SALĘ, kampe sėdėjo vienas žmogelis ant aukštos kėdės prie baro. Susigūžęs, susiraukęs jis buvo, o rankoje laikė apgniaužtą stiklinę. Nors ir ant baro padėtą, nuo kurio niekas nekristų, vistiek jis stipriai laikė ją rankoje, kaip kokią brangenybę. Kartas nuo karto prikišo prie burnos, atvertė galvą, vėl padėjo stiklinę ant baro. Atsiraugėjo tada, aplaižė lūpas ir, sugniaužęs rankoje savo gėrimą, liūdnai žiūrėjo į lentynas, prikrautas Martini, V. O. ir kitokių neapsakomai skanių gėrybių.

Gal meilėje nesiseka, kad toks nuliūdęs? O gal tik sielojasi, kad negali visų tų skanių gėrimų iš karto paragauti?

Bet ko čia dabar jo gailėtis? Pakentės truputį, išlies keletą ašarėlių. O kai prasidės šokiai, ateis draugai, pagyvės ir jis. Ir tada tai bus krambambulis! Pasibaigs visos dvasinės kančios.

Nuėjau į virtuvę. Mamytė su šeimininke sunkiai besidarbuojančios... Bekišančios kugelius į pečių, bepiaustančios pyragus, beverdančios dešras.

— Tai jau atėjai? — nusišluostydama rankas pasakė mama.

— Taip, — atsakiau.

— Čia jūsų sūnus? — kreipėsi į mamytę šeimininkė.

— Taip.

— Na, koks aukštas, tikras vyras, — stebėjosi ji.

— Turėsi dirbti prie to stalo, — Mama rodė man mažą staliuką prie durų. Tik atsargiai, kad niekas tavęs neapgautų. Reikės tave prižiūrėti.

— Nereikės, mama, — prieštaravau. — Aš jau esu aštuntame skyriuje. Niekas manęs neapgaus. Gal tik atvirkščiai — aš juos galiu apgauti.

— To nedaryk, — grąsino pirštu mama.

— Aš tik juokavau, — pasakiau.

Pasėdėjau minutę, pabarškinau pirštais į stalą. Paskui atsistojau ir išėjau į salę.

Prie baro besąs naujas asmuo. Irgi mąstytojas. Žiūri į bonkas ir mąsto. Tuos mąstytojus liūdna nuotaika gaubė. Norėjau, kad greičiau rinktųsi žmonės ir linksmesnę nuotaiką atneštų.

Pražiovavau pusvalandį bastydamasis iš kampo į kampą, kol atėjo pirmieji svečiai. Susidūriau su pažįstamu, su ponu Aukštuoliu.

— Tai ką čia darai? —jis paklausė.

— Dirbu virtuvėje, — atsakiau.

— Labai gerai. Reikia jaunam vyrui pasportuoti. Raumenis išlavinsi benešioda-

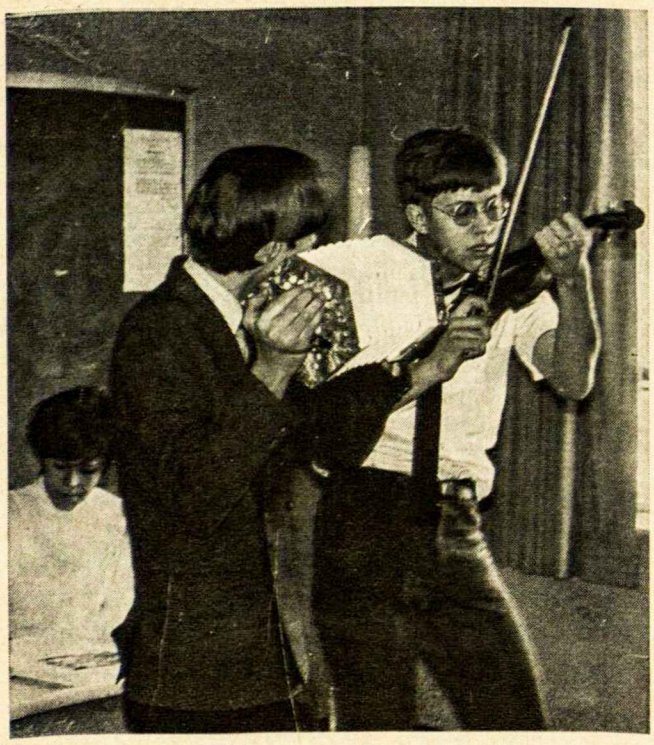

mas valgius, — patapšnojo ranka man per petį.

— Aš dirbsiu kasoje, — paaiškinau.

Ponas Aukštuolis atidarė savo burną ir vėl uždarė, bet joks garsas iš jos neišėjo. Truputį pagalvojęs, ištarė:

— Išlavinsi raumenis bekilnodamas pinigus.

Pakėliau antakius, abejingai pakreipiau galvą ir atsakiau:

— Sunku pasakyti.

Rinkosi žmonės, gyvėjo atmosfera. Net mąstytojai pradėjo žvelgti į gyvenimą iš linksmesnės pusės. Apsikabinę jie pradėjo linguoti į dainelės taktą.

Žmonės pradėjo užeidinėti į virtuvę. Įeina, nusiperka maisto ir vėl išeina. Pasidaro nuobodu, kai išeina. Bet virtuvė pagyvėjo, kai įsvyravo Raudonveidis. Skruostai jo buvo raudoni kaip burokai. Apkabino šeimininkės padėjėją, pažiūrėjo į jos veidą, pagalvojo, ir — padarė vieną iš didžiausių žygių savo gyvenime. Žinoma, reikėjo pirma gerai pagalvoti, nes pagalvoti reikia prieš visus didelius žygius. Jis ištarė:

— "Ai lav jū".

Šitą svarbų prisipažinimą atlikęs, Raudonveidis nusipirko mėsos, drebančiom rankom iškrapštė pinigą, atsisveikino ir išsvyravo.

Vėl pasidarė nuobodu. Bet neilgam. Atėjo tėvelis paklausti kaip sekasi. Ir tuojau įsiūbavo kitas vyras. Nusipirko puoduką kavos, įsižiūrėjo į mane, su ašarotom akim, ir ištarė:

— Aš turiu sūnų.

— Čia jūsų grąža, — pasakiau jam.

— Pasilaikyk, — numojo ranka.

— Ar čia jūsų sūnus? — kreipėsi į tėvelį, kuris sėdėjo kampe.

— Taip.

Vyras pradėjo artėti prie tėvelio. Sukaupė visas pastangas išlaikyti pusiausvyrai, bet vistiek svyravo, kaip keleivis laive per didelę audrą. Besvyruojant ir išsiliejo kava ant jo drabužių.

— Jums ant kelnių užsiliejo, — įspėjo tėvelis.

Vyras pasižiūrėjo į dėmes ir numojo ranką.

— Tai "nating".

"Nating" tai "nating", pagalvojau. Dabar tau "nating", bet kai grįši namo, bus "samting". Ką tau pasakys žmona?

— Turiu sūnų, — vėl pakartojo vyras.

— Atsiprašau, bet kaip tamstos pavardė? — paklausė tėvelis.

— Bružaitis, — atsakė vyras.

— Negirdėta pavardė.

— Aš turiu sūnų, — trečią kartą pasakė ponas Bružaitis. — Jis dirba armijoje. Prie helikopterių. Floridoje. Vadinasi, vadinasi...

— "Teknišen", — įsikišau aš.

— Taip, "teknišen."

Pastebėjau, kad tėvelis traukiasi atbulas su visa kėde. Mat bijo, kad neatsitiktų ir jam tokia pat nelaimė, kaip jau atsitiko ponui Bružaičiui. O ponas Bružaitis stovi prie pat tėvelio su virpančiu kavos puoduku.

Kaip tik tuo momentu įsiūbavo kitas

linksmas vyras. Tėvelio padėtis buvo išgelbėta. Ponas Bružaitis nukrypavo prie naujo ateivio, apkabino jį ir mums pristatė:

— Čia ponas Algūnas.

— Labas, — pasisveikino tėvelis.

Užėjo matyt ponui Bružaičiui noras pasigirti, nes jis tarė:

— Aš turiu taverną. Ponas Algūnas yra mano "kastomeris".

— Aš neinu į tavernas, — piktai atsakė ponas Algūnas.

Ponas Bružaitis sumišo ir dar labiau paraudo. O ponas Algūnas dar pakartojo:

— Aš nevaikštau į tavernas.

— Matai, gausi dabar uždaryti savo prekybą, — pajuokavo tėvelis.

— Dėl jo aš savo prekybos neuždarysiu, — atsakė ponas Bružaitis ir supykęs išėjo iš virtuvės.

Gavęs progą vėl išėjau į salę. Žmonės jau buvo pagyvėję. Visi rimtuoliai, kurie per dieną gal nė nešyptelėja, dabar juokavo, dainavo, šoko, mylėjosi. Tik kažin, ar jie patys tikrai tokie linksmi buvo pasidarę, ar tik tas gėrimėlis juose linksminosi?

Atėjo pagaliau laikas, kai pradėjo gęsti šviesos. Tai buvo ženklas, kad jau laikas keliauti namo. Neapsakomai liūdnos meliodijos nuskambėjo per salę. Atsisveikino žmonės, siūbavo lauk. Kiti visiškai nebepaėjo, draugai turėjo jiems padėti.

Ir paliko apytamsė salė su nešvariomis lėkštėmis apkrautis stalais, ir su vienu draugu, liūdnu mąstytoju, prie baro. Linksmybės ir jam jau buvo pasibaigusios.

IŠTARKITE GREITAI:

Prūdas, tame prūde bliūdas, tame bliūde pluta plūduriuoja.

Barė Barbė Barborą, kam Barbora išbėrė Barbės baravykus.

Penki pipirai buvo pakely. Pokelis perplyšo, penki pipirai išbiro. Kur prapuolė penki pipirai?

Geri vyrai geroj girioj girą gėrė ir visi gerdami gyrė: gera gera girelė gera.

GALVOSŪKIAI

Įrašykite šiuos devynis langelius taip, kad skaitant skersai, žemyn, ar įžambiai suma išeitų 15 — naudodami pirmus devynis skaičius po vieną kartą: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

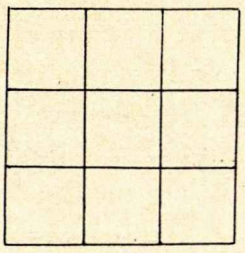

Atsakymai 281 puslapyje.

Vartodami kai kurias žodžio RANKŠLUOSTIS raides (kitų negalima vartoti), įrašykite atitinkamus žodžius.

1. Keturkojis namų sargas. ——————.
2. Veido dalis, kuria uostoma. ——————.
3. Laikas nuo vakaro iki ryto. ——————.
4. Didžiulis akmuo, kalnas. ——————.
5. Kirvio dalis, laikoma rankoje. ——————.
6. Augalas, vartojamas drobei austi. ——————.
7. Daiktas, kuriuo šluojamos grindys.——————.
8. Baslys . . . . . ——————.
9. Noras valgyti. . . . . ——————.
10. Nei priekis, nei užpakalis, nei apačia, nei viršus . . . . . ——————.

JAUNIMAS ŠIANDIEN

Ar jaunimas yra tikrai blogas? Mes šio klausimo iš tikrųjų negalime atsakyti, nes perdaug jį subendriname. Tai yra, mes jaunimą įdedame į vieną iš dviejų kategorijų: blogas arba geras. Ar mes galime taip teisti žmones? Ar patys esame tokie tobuli, kad turėtumėm teisę tą daryti? Mes kitus teisiame daugiausia pagal save, tai yra, pagal savo nustatytus principus ir moralę. Šie pasiryžimai keičiasi kiekviename individe, nors pagrindai yra paremti į prigimties taisykles. Užtat mes negalim bendrai sakyti, kad tas žmogus yra blogas. Vieno akimis jis gali būti blogas, o kito ne. Pavyzdžiui, vagiui kito žmogaus vogimas neatrodys kaip nusikaltimas.

Žmonės, kurie yra žudikai, mes vadiname blogais. Tas terminas yra su jais surištas, nes jie yra nusikaltę prieš bendruomenės nustatytas taisykles, arba prieš Kristaus mums duotus įstatymus (10 Dievo įsakymų). Bet ar mes galime sakyti, kad toks žmogus yra blogas? Mes nežinome nusikaltimo priežasčių, nei motyvų žmogų nužudyti. Gal nužudė, bandydamas save apginti. Pagalvokime, ką mes darytumėme panašioje apdėtyje. Šitoks žmogus

gali būti vadinamas nusikaltėliu, nes jis nusikalto prieš taisykles. Bet žmonėms vistiek geriau patinka jį vadinti "blogu". Tai ir aš darysiu, šio rašinio tikslui, imant gėrį ir blogį iš krikščioniškos bendruomenės nustatytų įsakymų.

Pritaikyti jaunimui termino "blogas", man atrodo, nereikėtų. Jis yra paklydęs. "Blogas" gali būti tik subrendęs žmogus, kuris jau yra suradęs save ir yra nusistatęs principus pagal kuriuos jis gyvens. Tada klausite, o kaip su motociklo gaujomis ir "hippies"? Vėl čia negalim teisti, nes žinome priežasčių, kodėl jie tokie pasidarė. Galim sakyti, kad jų veiksmai nėra geri, bet jie patys yra tik paklydę. Šitoks jaunimas yra nuklydęs nuo kelio, kuris yra nustatytas bendruomenės, arba mūsų prigimtinių įsakymų.

Dabar galima klausti, ar organizacijos jaunimą sugadina. Yra jaunimo, kuris nepriklauso jokiai organizacijai, ir yra jaunimo kuris priklauso bent vienai. Buvo pastebėta, kad tas jaunimas, kuris niekur nepriklauso, dažniau paklysta. Kodėl? Ar organizacija turi tiek daug įtakos žmogui? Atrodo, kad organizacija dažniausiai žmogų paveikia, nes ji sudaro jo augimui labai įtakingą aplinką. Aplinka paveikia jaunimo būdo formulavimą. Čia organizacijos įtakingumas dar priklauso nuo to, kiek asmuo jai leidžia save paveikti. Jeigu narys tik ateina į susirinkimus ir niekuo nesidomi, tai organizacija nelabai bus jam įtakinga. Jei jaunuolis nėra organizacijoj ilgiau užsiėmęs, tai jo aplinka daugiau jį paveiks. Jo tėvai ir draugai yra svarbiausias persvaros įrankis. Vaiko auklėjimas turi pirmoj eilėj ateit iš tėvų. Jie yra pagrindas. Visos kitos įtakos (pvz. mokytojai) nėra tokios reikšmingos. Jeigu tėvai vaiko klausimų neišklauso, jaunuolis eina į gatves ieškoti atsakymų. TEN suranda juos — iškraipytus. TEN susiranda ir naujų draugų — paklydėlių. Tokiu ir jis tampa.

Dainora Juozapavičiūtė

BRENDIMAS

tas dvasiškas suaugimas
toks gražus
net baisus
chaosas manyje
kas esu
ko siekiu NEŽINAU
atidariau širdį pasauliui
ieškojau
nevisų atviros širdys
bet tavo buvo
Tu mane priėmei mielai
karštai
ir priglaudei
meilės spinduliai mane šildė
prižadino mano džiaugsmą,
kuris skelbė tavo grožį
Tavo gėrį pažinau
Tavo žodžiai mano troškulį pagirdė
mano alkį Tu pasotinai
"... ir išgirdo našlaitėlę
priglaudė, pavalgydino
o paskui pienu pagirdė."
bet aš nebesu ta našlaitėlė

Bernadeta Braciūtė

GALVOSŪKIŲ ATSAKYMAI:

1. šuo, 2. nosis, 3. naktis, 4. uola, 5. kotas, 6. linai, 7. šluota, 8. kuolas, 9. alkis, 10. šonas.

2	9	4
7	5	3
6	1	8

6	7	2
1	5	9
8	3	4

ir t.t.

PASAULĖŽIŪRA

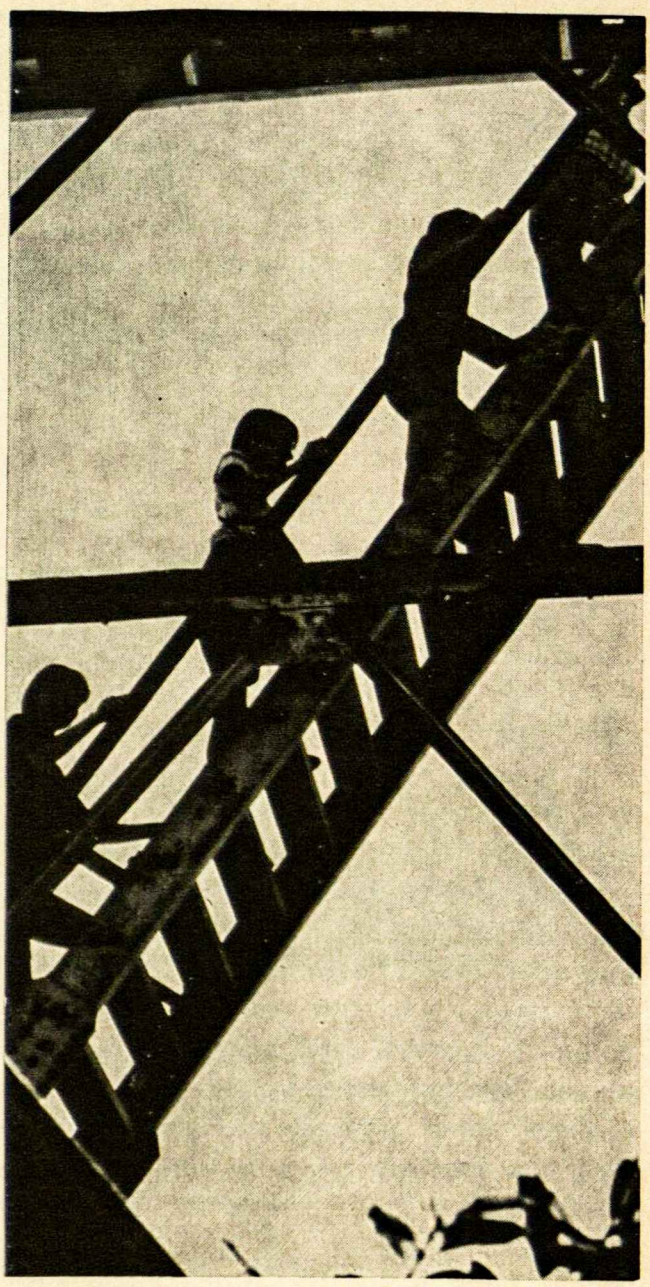

Pasaulėžiūra yra protinis pasaulio supratimas. Pasaulėvaizdis yra kartais sumaišomas su pasaulėžiūra, dėl to jog jų reikšmės yra artimos. Pasaulėvaizdis yra tik išorinių daiktų vaizdas.

Didžiausias pasaulėžiūros uždavinys yra atsakyti į klausimus, kas yra priminė priežastis, iš kurios visa kyla, nuo kurios visa priklauso, kuri visa jungia ir palaiko. Ar ji yra tikrai viena? Amžina ar laikina? Materialistinė pasaulėžiūra sako, kad tai amžinoji medžiaga. Vitalistinė pasaulėžiūra įrodinėja, kad tai amžina gyvybė. Jos abidvi ateistinės už tai jog nepripažįsta dvasios ir Dievo. Tos kurios pripažįsta Dievą vadinasi teistinėmis. Ateitininkai priima Dievą aukščiausia būties ir gyvenimo priežastimi, tai ateitininkai yra teistai.

Istorijoje yra buvę visokių skirtingų pasaulėžiūrų, kurių vienos buvo žmonių priimtos, o kitos išnyko be žinios, pavyzdžiui, Vokietijoj — humanizmas, Prancūzijoj — liberalinizmas, Anglijoj — liberalizmas.

Šios pasaulėžiūros buvo skirtingais laikais, bet visos paliko savo randą istorijoje.

Mes visi dabar turime pasaulėžiūras, kokios jos bebūtų. Bet kuo daugiau mes mokomės, tuo mūsų pasaulėžiūros po truputį keičiasi pagal mūsų išmanymą. Kai pasieksim ir išeisim aukštuosius mokslus, mūsų pasaulėžiūros bus jau nusistatę.

Visi žmonės turi pasaulėžiūrą. Tie, kurie sako, kad neturi, taip pat turi. Jų sakymas, kad neturi jau yra jų pasaulėžiūra.

Tų jaunuolių pasaulėžiūros, kurios nėra stipriai suformuluotos, gali būti pakenkę kolegija. Netikintieji profesoriai gali pasijuokti iš jų religijos ir studentai, nemokėdami atsakyti, gali pradėti keisti savo pasaulėžiūrą. Stiprių pasaulėžiūrų studentai neima į galvą, ką profesorius tokiu klausimu sako.

Kai žmogus susiformuoja savo pasaulėžiūrą, jis turi ir gyventi pagal ją, nežiūrint jokių kliūčių.

Linas Surdokas

korespondencijos

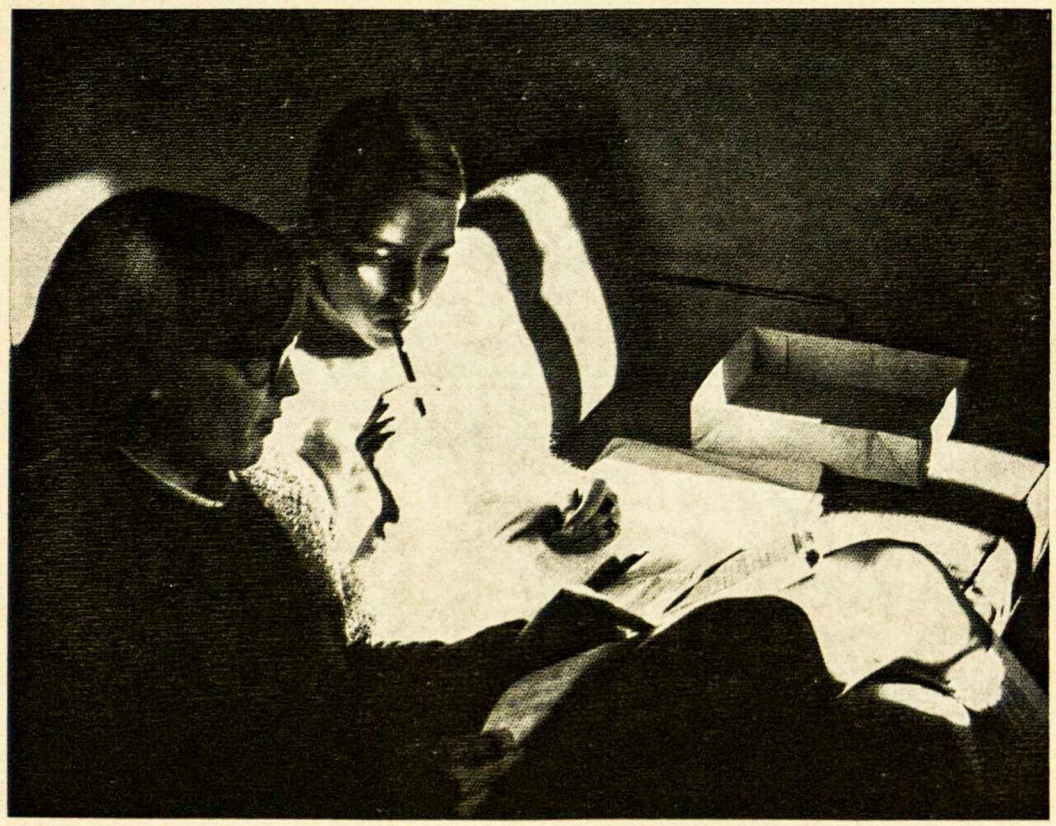

MAS SUVAŽIAVIMAS DAINAVOJE

Liepos 4 - 5 d. d. Dainavoje įvyko moksleivių ateitininkų atstovų iš JAV, Kanados, ir net Brazilijos, suvažiavimas. Tikslas – išrinkti naują MAS valdybą, ir kartu praleisti ilgą savaitgalį gražioje Dainavoje. Jau penktadienį pradėjo rinktis atstovai iš Rytų, Pietų ir tolimųjų Vakarų, kurie tuojau prisijungė prie stovyklaujančių moksleivių. Kėlėsi anksti, sportavo, dainavo ir nardė Spyglio vandenyje.

Šeštadienio rytą suvažiavimas buvo oficialiai atidarytas. Sudarytas darbo prezidiumas ir mandatų komisija, pakviesti sekretoriato ir rezoliucijų komisijų nariai. Algis Puteris, 1969 - 1970 m. MAS pirmininkas, skaitė atąskaitinį savo kadencijos pranešimą.

Po to sekė kandidatų į Centro Valdybą pristatymas. Iš New Yorko: Aleksandras Vaitekūnas, Jurgis Oniūnas, Aldona Giedraitytė, Loreta Vainienė, Eglė Juškaitė, Antanas Vasiliauskas. Iš Toronto: Eugenijus Girdauskas, Almis Kuolas, Algis Čepas, Vaida Kuprevičiūtė, Romas Puteris.

Sekė kuopų pranešimai ir ilgiausiai diskutuotas klausimas — "proxy vote" teisė. Priėjus susitarimą dėl balsavimo teisės, turėjom pertrauką, pietus ir laisvalaikį.

Trečią valandą buvo vėl tęsiamas suvažiavimas, kuriame vėl iškilo "proxy vote" klausimas, ir buvo padaryta pataisų. Nutarta balsuoti už naują valdybą po vakarienės. Rezoliucijų komisija padarė

savo pranešimą.

Po vakarienės visi 67 atstovai susirinko balsavimui, rimtai galvodami kam atiduoti savo balsus. Pabalsavę ėjom pasiruošti vakarinei programai. Balsavimo pasėkmės turėjo būti paskelbtos vidurnaktį, po šokių. Šokiams linksmai tęsiantis, galėjai justi įtempimą — visi laukė balsavimo pasėkmių. Vidurnaktis — ir mes visi sužinojom, kad naują MAS valdybą pavesta sudaryti Torontui. Sekė šv. Mišios ir diena, pilna įtempimų ir darbo, užsibaigė.

Vasaros naktis supo Dainavą ir savo burtais traukė mus kai skirstėmės užtarnautam poilsiui.

Sekmadienio rytą, su vėliavų pakėlimu, suvažiavimas buvo oficialiai uždarytas.

Pasidžiaugę Dainavos gamta, sutiktais, seniai bematytais, draugais, skirstėmės, žadėdami rudenį vėl Dainavoje susitikti ir ruoštis Kongresui Chicagoje.

Karolė Veselkaitė

ĮSPŪDIS IŠ MAS SUVŽIAVIMO

Kaip jau daugumas moksleivių ateitininkų žino, liepos 4-5 dienomis Dainavoje įvyko Moksleivių Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas. Jo tikslas buvo išrinkti naują MAS centro valdybą. Jame dalyvavo ne tik atstovai iš visos JAV ir Kanados kuopų, bet net iš tolimos Brazilijos. Prieš-rinkiminis susidomėjimas buvo gana gyvas, kadangi buvo ne vienas kandidatų sąrašas, kaip yra buvę anksčiau, o du: New Yorko ir Toronto. Gaila, kad entuziazmas pačiu rinkimų metu prigęso. Nuotaikos pasikeitimą nulėmė svarstymas labai svarbaus, kuopų atstovavimo klausimo. Kadangi ne visi laukiami kuopų atstovai atvyko, reikėjo nutarti kaip, jei iš viso būtų galima, šių nedalyvaujančių balsą užskaityti. Diskusijoms užsitęsus, atrodė, kad atstovai pradėjo nuobodžiauti ir, pritrūkus kantrybės, nepakankamai išsiaiškinus "proxy votes" reikšmę, jie nedalyvaujančių balsą nutarė priimti. Tačiau, po pertraukos, paaiškėjo, kad daugumas atstovų nė nežinojo kas yra tie "proxy votes" ir tuo pačiu nežinojo tiksliai kokį pasiūlymą prieš pertrauką jie buvo parėmę. Visą reikalą pradėjus iš naujo ir "išaiškinus", įvyko antrą kartą balsavimai. Pasiūlymas "nepriimti proxy votes" buvo daugumos balsuojamas "už". Balsuojančių tarpe ir šį kartą buvo tokių, kurie nesuprato pasiūlymo, ypač dėl klaidinančios negatyvios formos. Tačiau, niekam nepasipriešinus, parliamentarine procedūra buvo nutarta nedalyvaujančių balso nepriimti rinkimuose. Tuo būdu, kai kurios kuopos ne tik prarado balsus rinkimuose, bet kitos buvo visai neatstovaujamos! Tačiau mano manymu kalčiausi yra ne tie, kurie nesiklausydami, nesidomėdami, ar negalvodami savo balsu tiek ateitininkų nuskriaudė ir paliko be reprezentacijos, bet tos kuopos, kurios būtų galėjusios, bet neatsiuntė pakankamai atstovų į suvažiavimą. Visai suprantama, kad iš Los Angeles ar iš Bostono lauktas skaičius atstovų neatvyko. Tačiau, visai nepateisinama, kad kuopa taip nariais gausi kaip Chicaga (manoji) neišgalėjo visų 16 atstovų atsiųsti. Jiems dalyvaujant, būtų gal išvengta tokių aitrių diskusijų. Ateičiai siūlyčiau Centro Valybos rinkimus pravesti paštu, kur gal galėtų būti daugiau visi atstovaujami.

Augusta Šaulytė

Chicagos Lipniūno kuopos
atstovė MAS suvažiavime

Vysk. Valančiaus kuopos moksleiviai po susirinkimo, Vasario 16 gimnazijos parke.

MOKSLEIVIU DISKUSIJOS

Huettenfeld, Vokietija

1970 m. gegužės 7-tą dieną Vysk. M. Valančiaus moksleivių ateitininkų kuopa savo susirinkime, kaip ir kitais sekmadieniais, diskutavo specialia tema. Šio susirinkimo tema buvo: "Santykiai su tėvais ir mokytojais: generacijų konfliktai". Diskusijai medžiagą paruošė Kristina Žutautaitė. Štai jos pristatytas diskusijų planas:

Kodėl turime su tėveliais konfliktų? Dažnai mes, jaunieji, skundžiamės, kad tėvai ar mokytojai mūsų nesupranta. Bet jeigu mes su jais bandytumėme užmegzti glaudesnius santykius, tie konfliktai galėtų būti mažiau aštrūs; nes daugiausiai konfliktai prasideda dėl vienos ar kitos pusės vienašališkumo.

Ar tokie konfliktai yra išvengiami? Konfliktų visiškai išvengti nėra įmanoma; mes galime tiktai konfliktų skaičių sumažinti. Vienas kito supratimas įgalina visuomet kaip nors, kad ir su kompromisu susitarti.

Ar galima tuos konfliktus išspręsti? Yra aišku, kad tėvai ar mokytojai mato pasaulį kitokį, negu kad jaunuoliai. Kada galima būtų kokia nors problemą išrišti ar susitarti dėl ko nors, reikalinga, kad vieni į kitus įsijaustų, stengtųsi suprasti vienas kito skirtingą galvoseną?

Ir šitai diskusijų išvadoje: šeimose turėtų būti daugiau demokratiškumo; t. y., tėvai kartu su vaikais turėtų spręsti bendras problemas.

Jaunimas pats turi savarankiškiau auklėtis. Tuomet savo geru elgesiu įtikins tėvus, kad jie yra verti pagarbos ir iš tėvų pusės.

METINĖ ŠVENTĖ

Montreal, Quebec

1970 m. balandžio mėn. 19 d. įvyko Montrealio moksleivių ateitininkų metinė šventė. Visi moksleiviai organizuotai su vėliava dalyvavo pamaldose Aušros Vartų bažnyčioje, kurias laikė dvasios vadas ir Aušros Vartų parapijos klebonas tėv. L. Zaremba, S.J. Po pamaldų įvyko iškilmingas aktas Nekalto Prasidėjimo Marijos seselių patalpose, salėje. Įžangos žodį tarė moksle-

Montrealio ateitininkų metinė šventė. Kairėj, dvasios vadas tėv. L. Zaremba, S.J., dalina šv. Komuniją, patarnauja jaunutis J. Jonelis. Dešinėj matyti Algis Juzukonis (MAS CV) ir Rita Abromaitytė (globėja) šventės programai baigiantis.

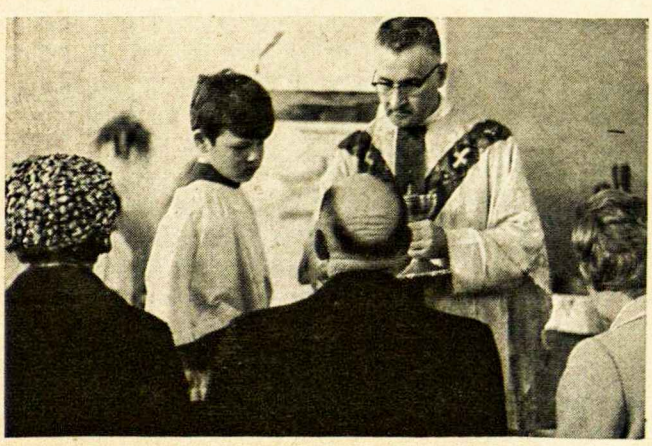

Viena moksleivė pavargo Washingtono kuopos iškylos metu.

vių ateitininkų koordinatorius p. P. Styra, minėdamas ateitininkų draugovės reikšmę ir jos ideologinę prasmę.

Klebonas tėv. L. Zaremba, S.J. išreiškė kelias mintis, skirtas šios šventės dalyviams, o ypač duodantiems įžodį, palinkėdamas gražaus klestėjimo ateity.

Po įžodžio davimo sekė meninė programa, kuriai vadovavo studentė Vida Blauzdžiūnaitė. Programą paruošė ses. M. Margarita Bareikaitė ir ses. Jonė Laurinaitytė. Jaunučiai išpildė gėlių šokį "Mergaitė", o berniukai padeklamavo keletą eilėraščių, tarp kurių buvo ir keletas jumoristinių.

Vyresnės moksleivės paruošė montažą "Susitikimas", pilną gilių minčių, kurį išpildė dalis vyresniųjų mergaičių su muzikos ir išraiškos šokio pagalba. Labai gražiai šokyje pasirodė Vilija Malciūtė ir D. Blauzdžiūnaitė.

Šventė buvo baigta Ateitininkų himnu. Po to sekė vaišės.

Dalyvis

VYSK. BRAZIO KUOPOS ŠVENTĖ

Waukegan, Illinois

Gegužės mėnesio 17-tą dieną įvyko Vysk. Brazio moksleivių ateitininkų kuopos metinė šventė. Mišios buvo išklausytos Šv. Bartolomėjaus Bažnyčioje su bendra Šv. Komunija. Po Mišių, visi buvo kviesti pusryčiams ir programai, Waukegano lietuvių salėje.

Nauji nariai davę įžodį: Liudas Kulevas ir Vytas Maciukevičius. Atvyko svečių iš Chicagos, jų tarpe R. Pauliukonis, kuris įdomiai pakalbėjo. Kuopą sveikino iš Toronto atvykęs Algis Puteris — MAS pirmininkas, taip pat Jonas Milišauskas kuopos tėvų komiteto pirmininkas, Stasys Milašius — kuopos įsteigėjas ir globėjas, ir atstovas iš Chicagos Lipniūno kuopos.

Programą išpildė Bernadeta Braciūtė ir Bijūno šokėjų grupė.

Indrė Baužaitė

MOKSLEIVIŲ METINĖ ŠVENTĖ

Washington, D. C.

Po ilgo ruošimosi, pagaliau atėjo savaitgalis atšvęsti Washingtono moksleivių kuopos metinę šventę. Suvažiavo daug moksleivių iš rytinio pakraščio ir net iš tolimesnės Kanados. MAS valdybą atstovavo vicepirmininkė Gabija Juozapavičiūtė. Suvažiavimą atidarė Washingtono kuopos pirmininkas A. Dambriūnas, tardamas žodį atsilankiusiems ateitininkams ir linkėdamas praleisti šį savaitgalį labai linksmai. Kun. A. Saulaitis, G. Juozapavičiūtė ir A. Barzdukas buvo pakviesti prie prezidiumo stalo. Sekė sveikinimai iš Centro valdybos ir Washingtono kuopos globėjos E. Vodopalienės. Toliau buvo pristatytas šios šventės prelegentas A. Barzdukas. Jis kalbėjo apie šiandieninius santykius tarp tėvų ir vaikų. Tai buvo nagrinėjama iš trijų sričių: leidimas vaikams mašiną vairuoti, alkoholio įtaka ir kylantis narkotikų vartojimas. Apie tai kalbėdams, p. Barzdukas pasiūlė keletą išeičių tiems tėvų-vaikų santykiams pagerinti. Paskaita buvo tikrai įdomi ir vertinga. Sekė trumpa pertrauka ir visi vėl susirinko diskusijom.

Po pietų, patraukėm autobusu apžiūrėti šią garbingą sostinę. Teko visiem apžiūrėti Amerikos Kongreso rūmus, bei žymiuosius paminklus ir valdžios pastatus. Nors buvom jau išvargę, užteko laiko atsisėst ir pasikalbėt su draugais prie Washingtono paminklo.

Sekė vakarinė programa: talentų vakaras prasidėjo 7:30 val. ir į jį buvo pakviesta visa Washingtono apylinkės bendruomenė. Talentingai pasirodė Baltimorės moksleiviai su montažu ir "tap dancing". Philadelphijos mergaičių kvartetas padainavo dainų pynę ir pagrojo dūdelėm.

Kiti miestai nepasidavė, pasirodė muzika bei drama. Pabaigai pasirodė Washintono naujai įsikūrus tautinių šokių grupė. Jie pašoko "Lenciūgėlį" ir "Jonkelį". Iš svečių reakcijų buvo galima suprasti kad talentų vakaras pasisekė visai neblogai.Senimui išsiskirsčius, toj pačioj salėj vyko šokiai. Šokiai vyko linksmoj psychedeliškoj nuotaikoj. Apsvaigę šokių muzikos garsais, grįžom keliom valandom pamiegoti.

Sekmadienį visi moksleiviai organizuotai su vėliavom dalyvavo šv. Mišiose, kurias atlaikė kun. A. Saulaitis Nekalto Prasidėjimo tautinėje šventovėje. Mišias užbaigėm Ateitininkų himnu. Toliau vykom ekskursija į Pranciškonų vienuolyną apžiūrėti bauginančių katakombų. Ponų Dambriūnų namuose įvyko pietūs ir oficialus šventės uždarymas.

Šio viso savaitgalio metu sklido lietuviška daina ir moksleivių nuotaika buvo nepaprasta. Nors ir mažai laiko tebuvo, visiems teko pajuokauti, padiskutuoti, padainuoti, ir linksmai praleisti kelias dienas Amerikos sostinėj.

M. Dambriūnaitė

KARALIAUS MINDAUGO KUOPA

Detroit, Michigan

Detroito ateitininkų Karaliaus Mindaugo kuopos susirinkimas įvyko gegužės 2 d. Lietuvių Namuose. Dr. K. Keblys kalbėjo apie lietuvybę, konformizmą ir nekonformizmą. Daugumos nuo monė buvo, kad konformistas yra tas, kuris savo nuomonės ir idėjų neturi, aklai seka kitus, seka madas, nes jo draugai taip rengiasi ar elgiasi. Jis bijo pasipriešinti prieš neteisingus dalykus ar draugus.

Nekonformistas yra tas, kuris turi savo nusistatymą ir nuomonę, ir gali nurodyti priežastis, kurios suformuoja jo nusistatymą. Jis nebijo išsiskirti ir net vesti kitus, ir seka tas madas, kurios jam patinka ar tinka.

Po to dr. K. Keblys pravedė įdomų bandymą — visi turėjo parašyti, kuris narys jų kuopoj išsiskiria ir kodėl. Patikrinus buvo rasta, kad dauguma pasisakė, jog draugiškumas ir lietuviškumas išskiria tuos narius.

Šeimos šventės programai, vyksiančiai birželio 6-7 d.d., paruošti komitetas pranešė savo sumanymus. Visi nariai galėjo pareikšti savo papildymus. Keletas narių prisidėjo talkon prie komiteto savanoriškai.

Paulius Kuras papasakojo savo įspūdžius iš ateitininkų šventės Clevelande.

Po to sekė einamieji reikalai. Programai paruošti komitetas nutarė padaryti bent porą susirinkimų prieš birželio mėn. 6 d.

Karolė Veselkaitė

ATEITININKU ŠEIMOS ŠVENTĖ

Philadelphia, Pa.

Š. m. gegužės 30-31 d.d. Philadelphijos ateitininkai turėjo savo metinę šventę.

Šeštadienį, gegužės 30 visi susirinko pas pp. Gasparėnus, kur gražioje gamtoje ežero pakrantėje visi galėjo pasportuoti, pasimaudyti, ar paplaukyti laiveliu ežere. Diena buvo puiki, saulėta. Atvažiavo svečių iš New Yorko, Baltimorės ir Washingtono.

Philadelphijos šventė. Viršuj, Philadelphijos ir New Yorko vėliavos. Apačioj, bendrų pusryčių metu kalba Arvydas Barzdukas.

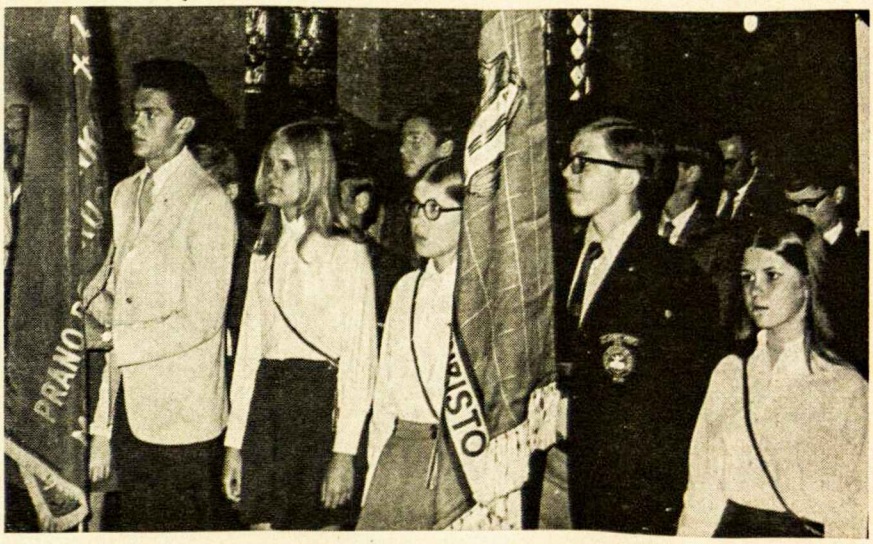

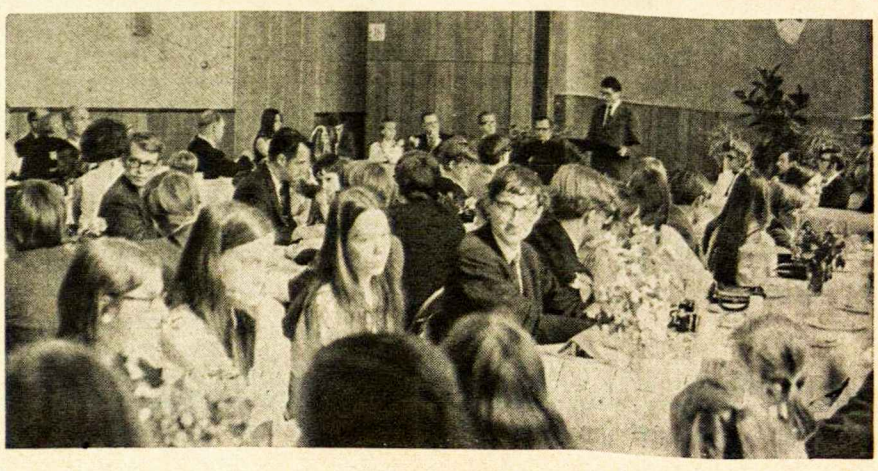

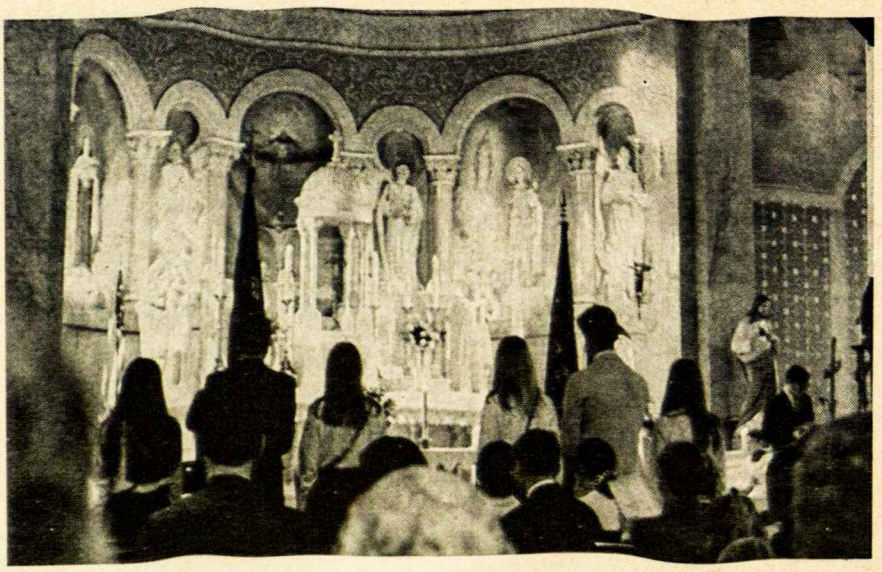

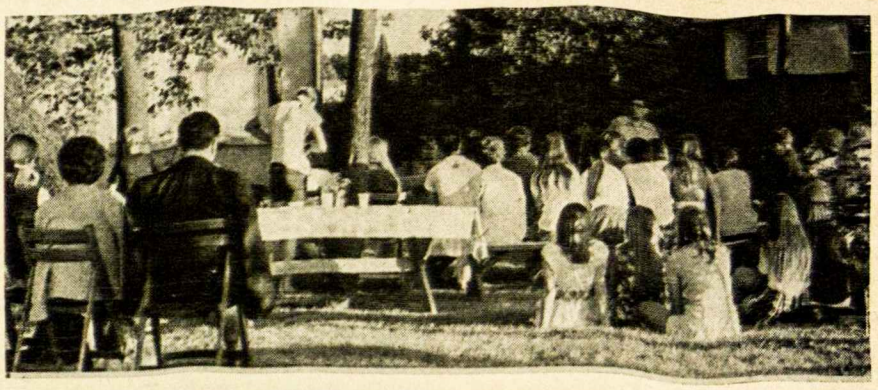

Viršuj, vėliavos šv. Mišių laiku. Vidury, šeštadienio popietę vyko paskaita lauke. Ją patiekė arch. Arvydas Barzdukas. Apačioj, liepsnoja laužas, akordeonu dainas praveda Rimas Juzaitis.

Po registracijos, susipažinimo ir gerokai prisisportavus buvo gera prisėsti ir pasiklausyti architekto Arvydo Barzduko iš Washingtono paskaitos ir dalyvauti diskusijose. Jis kalbėjo gyvai ir įdomiai pravedė pasikalbėjimą apie lietuviškumą, jaunimo nusiteikimus ir ateitininkų uždavinius. Pasikalbėjimui baigiantis į ežerą leidosi saulutė ir jos paskutiniai spinduliai žaidė mažose ežero bangose. Pritemus sulaukėme ir MAS centro valdybos pirmininko Algio Puterio.

Suliepsnojo laužas. Ežero krantais nuskambėjo lietuviškos dainos, palydimos Rimo akordeono. Sekė juokai, trumpi juokingi vaidinimai, šposai ir vėl dainos. Laužo programoje aktyviai pasireiškė ir mūsų svečiai.

Po laužo nepamiršome ir smagiai pasišokti.

Sekmadienį, gegužės 31 d. kėlėmis anksti ir skubėjome į pamaldas, kurias atlaikė kun. K. Sakalauskas, moksleivių ateitininkų dvasios vadas. Dalyvavo vėliavos.

Po pamaldų turėjome viešą posėdį Šv. Andriejaus parapijos salėje. Pagrindinę kalbą pasakė Arvydas Barzdukas. Į jaunučius pakelta Aušra Gečytė, į moksleivius — Aušra Kananavičiūtė, Algis Šalčiūnas, Danutė Stankutė, į studentus — Aldona Šalčiūnaitė, Juozas Krakauskas ir Rimas Juzaitis.

Po bendrų pusryčių turėjom meninę programą, kurioj pasirodė jaunučiai ir vyresnieji moksleiviai. Jaunučiai suvaidino vaizdelį "Ropė". Pasirodė puikiai. Vaidino Danutė Stankutė, Vytenis Bakanas, Aušra Kananavičiūtė, Aušra ir Gintarė Gečytės, Nida Gailaitė, Kristina Juzaitytė ir Algis Šalčiūnas.

Vyresnieji moksleiviai atliko montažą. Dalyvavo: Laima Masaitytė, Aušra Kananavičiūtė, Virgius ir Vytas Volertai. Mergaičių kvartetas, kurį sudarė Danutė Bakanaitė, Rasa Makarauskaitė, Zita Štarkaitė ir Danutė Juzaitytė su gitara, padainavo keletą dainelių.

Po programos dalis svečių išvyko į namus, kiti dar pasiliko apžiūrėti Philadelphijos.

Danutė J.

ATEITIES LITERATŪROS FONDO NAUJA VALDYBA

Ateities Literatūros Fondo nariai korespondenciniu būdu išrinko Fondo valdybą sekantiems metams. Valdybą sudaro: K. Keblys — pirmininkas, J. Udrienė — sekretorė, V. Skrupskelytė, V. Kleiza ir V. Kriaučiūnas — nariai.

Įsteigtas 1969 m., Fondas telkia lėšas grožinės literatūros knygų leidimui. Pereitais metais Fondas finansavo tris "Ateities" leidyklos Literatūros Serijos knygas: V. Bogutaitės "Lietus ir laikas", V. Šlaito "Aguonų gaisras" ir jaunųjų poezijos rinkinį "Tiltai ir tuneliai".

Ateities Literatūros Fondo nariu gali tapti kiekvienas, pasiųsdamas 20 dol. metinį įnašą Fondo valdybai (J. Udrienė, 24675 Thorndyke, Southfield, Mich. 48075).

ALp(LKA)1786
1970, Nr.8

90. 725. 339